

36 915 IX

**Wijziging van de begrotingsstaat van het
Ministerie van Financiën (IXB) en de
begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA) voor
het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de
Voorjaarsnota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	5
2.1	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties IXB	5
2.2	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties IXA	10
3	Beleidsartikelen Ministerie van Financiën (IXB)	12
	Artikel 1 Belastingen	12
	Artikel 2 Financiële markten	17
	Artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector	20
	Artikel 4 Internationale financiële betrekkingen	24
	Artikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen	27
	Artikel 6 Btw-compensatiefonds	30
	Artikel 9 Douane	31
	Artikel 13 Toeslagen	35
4	Beleidsartikelen Nationale Schuld (IXA)	38
	Artikel 11 Financiering staatsschuld	38
	Artikel 12 Kasbeheer	41
5	Niet-beleidsartikelen	43
	Artikel 8 Apparaat	43
	Artikel 10 Nog onverdeeld	44

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB);
2. de begrotingsstaat inzake de Nationale Schuld (IXA).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Financiën,
E. Heinen

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de ontwerpbegroting 2026 van het ministerie van Financiën (IXB) en Nationale Schuld (IXA).

In hoofdstuk 2 zijn de overzichten opgenomen met de belangrijkste mutaties; in paragraaf 2.1 voor artikel 1 t/m 13 van IXB en in paragraaf 2.2. voor artikel 11 en 12 van IXA.

Hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 bevatten per beleidsartikel een budgettaire tabel. Conform de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) worden per artikel de (meerjarige) mutaties die groter of gelijk zijn aan de ondergrenzen in de onderstaande (tabel 1) toegelicht. De toelichting op de mutatie van de belastingontvangsten is in de Voorjaarsnota opgenomen. Vanwege de staffel kan de som van de toegelichte mutaties afwijken van de totale mutaties op het artikel.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties IXB

In onderstaande tabellen worden de belangrijkste suppletoire uitgaven-(tabel 2) en ontvangstenmutaties (tabel 3) weergegeven.

Tabel 2 Overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikel- nummer	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029	Uitgaven 2030	Uitgaven 2031
Stand begroting 2026		23.890.649	12.651.404	10.902.293	10.503.482	10.580.224	
Mutaties coalitieakkoord:		0	- 24.364	- 46.684	- 170.588	- 342.707	
1) Coalitieakkoord: efficienctytaakstelling	div	0	- 24.364	- 46.684	- 73.469	- 99.553	
2) Coalitieakkoord: taakstelling vernieuwing rijksdienst/slagvaardige overheid	div	0	0	0	- 97.119	- 243.154	
Belangrijkste suppletoire mutaties:							
1) ICT opdrachten Belastingdienst	1	40.000	75.000	80.000	85.000	85.000	
2) Opvraag aanvullende post: uitvoeringskosten herstel box 3	1	11.000	70.000	0	0	0	
3) Prijsstijging portiekosten Belastingdienst	1	24.460	0	0	0	0	
4) Belasting- en invorderingsrente	1, 9	41.930	42.914	43.824	45.453	46.804	
5) European Stability Mechanism (ESM) kapitaalleg	4	- 252.900	252.900	0	0	0	
6) Bijstelling raming schadeuitkering ekv	5	38.500	44.500	13.500	4.500	- 7.500	
7) Btw-compensatiefonds	6	10.795	20.718	606	118	0	
8) Nieuwe EU-wetgeving e-commerce (Handling fee)	9	43.197	116.723	134.796	135.000	116.645	
9) Scan- en detectiematerialen	9	0	17.000	0	0	0	
10) Eindejaarsmarge	10	53.711	0	0	0	0	
11) Nog te verdelen	10	- 15.057	- 25.710	- 15.153	- 13.329	- 13.029	
12) Loon- en prijsbijstelling	10	84.194	81.696	52.434	47.043	46.876	
13) Uitvoeringskosten nieuw financieringsstelsel kinderopvang (NFKO)	13	12.000	38.300	40.000	12.000	12.000	
14) Toeslagen Herstel	13	482.941	257.339	- 154.052	43.650	14.250	
15) Tariefstijging Rijksvastgoedbedrijf (huisvesting)	div	19.917	19.432	19.432	19.432	19.432	
16) Overige mutaties & extrapolatie	div	30.580	- 11.563	- 18.904	- 29.323	- 30.106	10.589.412
Stand 1e suppletoire begroting 2026		24.515.917	13.626.289	11.052.092	10.682.438	10.527.889	10.589.412

Toelichting

Mutaties coalitieakkoord: Apparaatstaakstellingen

Het coalitieakkoord «Aan de slag» bevat een taakstelling op de apparaatsuitgaven van de Rijksoverheid (kerndepartementen en uitvoering). De korting bestaat uit een efficienctytaakstelling en een taakstelling gericht op de vernieuwing van de rijksdienst en een slagvaardige overheid. De kortingen zijn rijksbreed naar rato van de apparaatsuitgaven verdeeld. De betreffende budgettaire taakstellingsmutaties raken zowel de uitgaven (€ 343 mln. structureel) als de ontvangsten (€ 10 mln. structureel; zie ook tabel 3 "belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties"), wat per saldo tot een korting op de Financiënbegroting van € 333 mln. structureel leidt.

1. Coalitieakkoord: efficienctytaakstelling

Deze mutatie betreft het aandeel van het ministerie van Financiën in maatregel 61 «efficienctytaakstelling» uit het coalitieakkoord.

2. Coalitieakkoord: taakstelling vernieuwing rijksdienst/slagvaardige overheid

Deze mutatie betreft het aandeel van het ministerie van Financiën in maatregel 62 «vernieuwing rijksdienst en een slagvaardige overheid».

Belangrijkste suppletoire mutaties

1. ICT opdrachten Belastingdienst

De Belastingdienst kent stijgende ICT-uitgaven. Oorzaken hiervoor zijn hoge prijsstijgingen voor soft- en hardware en de groeiende vraag naar uitbreiding van het ICT-landschap. Om dit tekort structureel op te lossen, wordt het ICT-budget met ingang van 2026 met € 40 mln. verhoogd. Daarnaast heeft er binnen de Belastingdienst een herschikking van budgetten plaatsgevonden. Dit levert een aanvulling op van € 35 mln. in 2027, € 40 mln. in 2028 en € 45 mln. in de daaropvolgende jaren.

2. Opvraag aanvullende post: uitvoeringskosten herstel box 3

De Belastingdienst ontvangt middelen vanuit de Aanvullende Post voor de uitvoering van het rechtsherstel Box 3. Dit betreft € 11 mln. in 2026 en € 70 mln. in 2027. Het gaat hierbij om een gedeelte van de uitvoeringskosten, die gemeoid zijn met de [Wet tegenbewijsregeling box 3](#).

3. Prijsstijging portikosten Belastingdienst

De tarieven van PostNL zijn het afgelopen jaar met 52% toegenomen. Om deze kostenstijging gedeeltelijk te compenseren, heeft de Belastingdienst het initiatief 'Keuze Digitaal' gestart, met als doel het postvolume te verminderen. Voor de resterende kostenstijging wordt het budget Overige opdrachten met € 24 mln. in 2026 verhoogd.

4. Belasting- en invorderingsrente

De uitgavenraming van de belasting- en invorderingsrente wordt geactualiseerd naar aanleiding van de nieuwe raming van de korte rente uit het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau (CPB) en de realisatiecijfers uit 2025.

5. European Stability Mechanism (ESM) kapitaalinleg

De toetreding van Kroatië tot het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) startte het proces om de ESM-kapitaalsleutel uit 2009 te herzien. Hieruit volgt dat Nederland een groter aandeel in de Europese economie en bevolking had dan voorheen. Nederland heeft in 2025 de aanvullende kapitaalstorting begroot om, indien nodig, de storting te kunnen doen. In afwachting van de actualisatie van de kapitaalsleutel wordt de reservering naar 2027 geschoven. Een nieuwe sleutel zou op zijn vroegst na 1 januari 2027 worden vastgesteld, wanneer de tijdelijke korting op de kapitaalinleg van Litouwen eindigt.

6. Bijstelling raming schadeuitkering ekv

De begroting wordt meerjarig aangesloten op de raming van Atradius Dutch State Business (ADSB) en is daarmee in lijn met de hogere realisaties uit afgelopen jaren.

7. Btw-compensatiefonds (BCF)

Als gevolg van overhevelingen van budget van ministeries naar het gemeente- of provinciefonds wordt het geraamde btw-deel van dit budget in het BCF gestort (meerjarig € 32,2 mln.). Gemeentes en provincies kunnen de betaalde btw die verband houdt met de overhevelingen terugvragen bij het BCF. Een onder- of overschrijding bij het BCF komt ten laste of ten gunste van het gemeente- en provinciefonds.

8. Nieuwe EU-wetgeving e-commerce (Handling fee)

Vanaf juli 2026 vervalt de huidige de-minimisvrijstelling voor pakketten met een waarde tot € 150 uit derde landen en vanaf november 2026 wordt een uniforme Europese handling fee ingevoerd. Dit is het gevolg van Europese besluitvorming om een gelijk speelveld te creëren en het controlepercentage op e-commerce te waarborgen en verbeteren. Vanwege deze aangepaste EU-wetgeving wordt voor de uitvoering van de extra controle op de e-commercestroom in totaal structureel € 100 mln. per jaar beschikbaar gesteld. Deze kosten bevatten onder andere een formatieve uitbreiding, toezichtkosten voor de markttoezichthouders, benodigde IT-middelen, en extra scan- en detectieapparatuur.

9. Scan- en detectiematerialen

Dit betreft budget voor de aanschaf van scan- en detectiematerialen door Douane, als onderdeel van de vervangingsopgave van scan- en detectiemateriaal voor het realiseren van afbouw van het gebruik van elektronica uit landen met een offensief cyberprogramma. Vanwege een verwachte subsidie vanuit Brussel in 2026 wordt € 17 mln. toegevoegd aan het budget; vervolgens wordt € 17 mln. doorgeschoven naar 2027 op basis van de geplande uitgaven.

10. Eindejaarsmarge

De eindejaarsmarge 2025 van € 53,7 mln. wordt toegevoegd aan de begroting van Financiën.

11. Nog te verdelen

Voor diverse problematiek worden nog onverdeelde middelen op artikel 10 (per saldo circa € 15 mln. in 2026 en € 13 mln. structureel) ingezet. Het gaat hierbij met name om tariefstijgingen van Shared Service Organisaties en het Rijksvastgoedbedrijf en prijsstijgingen van ICT.

12. loon- en prijsbijstelling

De loon- en prijsbijstelling 2026 wordt toegevoegd aan de Financiënbegroting (€ 84 mln. in 2026 en € 47 mln. structureel).

13. Uitvoeringskosten nieuw financieringsstelsel kinderopvang (NFKO)

Voor de dekking van de uitvoeringskosten van het nieuwe financieringsstelsel kinderopvang (NFKO) is een beroep gedaan op gereserveerde middelen op de Aanvullende Post. Hiervoor wordt budget toegevoegd aan artikel 13 Toeslagen.

14. Toeslagen Herstel

De raming van de Hersteloperatie is herijkt op basis van actuele inzichten in de ontwikkelingen binnen Toeslagen Herstel, waaronder de aanvullende schade en de SPUK brede ondersteuning. Als gevolg van de herijking worden € 389,5 mln. niet bestede middelen uit 2025 en middelen vanuit de Aanvullende Post (€ 254,6 mln.) toegevoegd aan de begroting. Deze middelen worden ingezet op het budget van personeel, opdrachten, bijdrage aan medeoverheden en (schade)vergoedingen. Tot slot vindt er een wijziging plaats in het kasritme van de herstelmiddelen, zowel door herschikkingen binnen het herstelbudget op artikel 13 Toeslagen, als de reservering op de Aanvullende Post. Het betreft een verschuiving van circa € 348,2 mln. vanuit 2027 en 2028 naar 2026 (€ 93,4 mln.), 2029 (€ 197,3 mln.) en 2030 (€ 57,5 mln.). Het budget in 2029 en 2030 is voornamelijk bestemd voor de brede ondersteuning door gemeenten. De middelen vanaf 2028 zijn bedoeld voor aanvullende schade voor ex-partners. Het integrale overzicht van de financiële stand van zaken van de Hersteloperatie Toeslagen en de voortgang per compensatieregeling is te vinden in de [voortgangsrapportage Hersteloperatie Toeslagen](#)¹. De totale raming van € 11,6 mld. blijft gelijk.

15. Tariefstijging Rijksvastgoedbedrijf (huisvesting)

De Belastingdienst, het kerndepartement en Douane hebben te maken met een gemiddelde tariefstijging per 2026 van circa 10% bij het Rijksvastgoedbedrijf.

¹ 22e Voortgangsrapportage (VGR) Hersteloperatie Toeslagen, Kamerstukken II 2025-2026, [36 708, nr. 64](#)

Tabel 3 Overzicht belangrijkste suppletoire niet-belastingontvangsten 2026 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2026	Ontvangsten 2027	Ontvangsten 2028	Ontvangsten 2029	Ontvangsten 2030	Ontvangsten 2031
Stand begroting 2026		4.046.880	4.338.607	4.074.564	4.278.858	4.328.207	
Mutaties coalitieakkoord:		0	- 576	- 1.063	- 4.776	- 10.052	
1) Coalitieakkoord: efficiencytaakstelling	div	0	- 576	- 1.063	- 1.807	- 2.608	
2) Coalitieakkoord: taakstelling vernieuwing rijksdienst/slagvaardige overheid	div	0	0	0	- 2.969	- 7.444	
Belangrijkste suppletoire mutaties:							
1) Niet-belastingontvangsten	1	68.629	56.399	56.399	56.399	56.399	
2) Belasting- en invorderingsrente	1, 9	- 30.586	91.738	92.905	95.047	96.615	
3) Boeteontvangsten DNB en AFM	2	50.200	0	0	0	0	
4) Premieontvangsten garantie TenneT	3	- 20.047	- 36.693	- 51.699	- 68.938	- 78.988	
5) Renteontvangsten lening TenneT	3	- 124.017	- 167.324	- 155.998	- 155.998	- 155.998	
6) Verkoop aandelen ABN AMRO	3	182.619	0	0	0	0	
7) Dividenden staatsdeelnemingen	3	68.935	0	25.000	0	- 10.000	
8) Verkoopopbrengst TenneT Duitsland	3	3.300.000	0	0	1.500.000	0	
9) Kasschuif aflossing en rente bilaterale lening Oekraïne	4	0	- 36.671	- 39.098	- 37.884	36.671	
10) Nieuwe EU-wetgeving e-commerce (Handling fee)	9	0	98.010	498.697	0	0	
11) Scan- en detectiematerialen	9	17.000	0	0	0	0	
12) Overige mutaties & extrapolatie	div	24.734	- 1.017	- 1.578	- 1.223	- 2.519	4.452.742
Stand 1e suppletoire begroting 2026		7.584.347	4.342.473	4.498.129	5.661.485	4.260.335	4.452.742

Toelichting

Mutaties coalitieakkoord

Zie toelichting bij tabel 2 onder 'Mutaties coalitieakkoord: Apparaatstaakstellingen'.

Belangrijkste suppletoire mutaties

1. Niet-belastingontvangsten

De raming van de ontvangsten uit bestuurlijke boeten en uit het doorbelasten van invorderingsmaatregelen wordt verhoogd naar aanleiding van de hogere realisaties van het afgelopen jaar en de indexatie van de Kostenwet invordering rijksbelastingen en Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst.

2. Belasting- en invorderingsrente

De ontvangstenraming van de belasting- en invorderingsrente wordt geactualiseerd naar aanleiding van de nieuwe raming van de korte rente uit het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau (CPB) en de realisatiecijfers uit 2025, die ruim € 200 mln. hoger waren dan geraamd. Daarnaast heeft de Hoge Raad op 16 januari 2026 geoordeeld dat het verhoogde percentage belastingrente voor de vennootschapsbelasting en enige andere middelen, in strijd is met algemene rechtsbeginselen en heeft de bepaling waarmee het verhoogde percentage wordt geregeld onverbindend verklaard. Dit leidt ertoe dat deze belastingrente wordt verlaagd naar het reguliere belastingrentepercentage. Dit leidt in 2026 tot € 264 mln. lagere ontvangsten en € 145 mln. lagere ontvangsten in latere jaren.

3. Boeteontvangsten DNB en AFM

Een deel van de ontvangsten uit boetes en dwangsommen van De Nederlandse Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) komen toe aan de Staat. In 2026 bedragen deze ontvangsten € 50,2 mln., vooral vanwege enkele grote boetes aan banken die in 2025 zijn geïnd, en die in 2026 worden afgedragen aan de Staat.

4. Premieontvangsten garantie TenneT

De Staat ontvangt als garantieverstrekker garantiopremie voor het verstrekken van de garantie aan TenneT Nederland. Op basis van de meest recente marktconforme rentepercentages worden de premieontvangsten van de garantie aan TenneT meerjarig naar beneden bijgesteld.

5. Renteontvangsten lening TenneT

Op basis van de meest recente inzichten in de verwachte door TenneT te trekken leningdelen worden de verwachte ontvangsten op de lening aan TenneT meerjarig naar beneden bijgesteld. Met de garantie voor TenneT is inmiddels een structurele oplossing geïmplementeerd voor de financiering van TenneT Nederland.

Tevens is met de deelname van private investeerders in TenneT Duitsland voor TenneT Duitsland in de kapitaalbehoefte voorzien. Dit maakt dat TenneT minder uit de leningsfaciliteit hoeft op te nemen, en daarom ook minder rente hoeft te betalen.

6. Verkoop aandelen ABN AMRO

De verwachte verkoopopbrengsten van aandelen ABN AMRO worden met € 182,6 mln. omhoog bijgesteld als gevolg van het lopende verkoopprogramma van aandelen ABN AMRO van de Staat.

7. Dividenden staatsdeelnemingen

De dividendraming wordt aangepast aan de meest recente informatie over het verwachte dividend van zowel de financiële staatsdeelnemingen als de niet-financiële staatsdeelnemingen, als gevolg van de huidige marktomstandigheden. Met betrekking tot Havenbedrijf Rotterdam is het dividendbeleid aangepast waardoor hogere dividenden worden verwacht.

In 2026 betreft het voor de financiële staatsdeelnemingen een verhoging van circa € 48,9 mln. en voor de niet-financiële staatsdeelnemingen betreft het een verhoging van circa € 20 mln.

8. Verkoopopbrengst TenneT Duitsland

De Duitse staat verkrijgt in 2026 voor een bedrag van circa € 3,3 mld. aandelen in TenneT Duitsland. Dit gebeurt via een verkoop van aandelen die TenneT houdt in TenneT Duitsland. De Nederlandse staat heeft een aandeelhouderslening verstrekt aan TenneT. Met de opbrengsten door de deelname van de Duitse staat in TenneT Duitsland gaat TenneT een gedeelte van deze lening aflossen. Hiermee komen de opbrengsten toe aan de Nederlandse staat. Het betreft een niet-saldorelevante opbrengst van € 3,3 mld. in 2026 en bij een gelijkblijvende kapitaalbehoefte wordt uiterlijk in 2029 nogmaals circa € 1,5 mld. aan opbrengsten gerealiseerd.

9. Kasschuif aflossing en rente bilaterale lening Oekraïne

Dit betreft een uitstel van de betalingen (rente en aflossing) van Oekraïne aan Nederland die gepland stonden voor de jaren 2027 – 2029. Reden voor het uitstel is de onhoudbare overheidsschuld van Oekraïne op dit moment en het politiek commitment dat Nederland heeft afgegeven Oekraïne te blijven steunen zolang als nodig is. Voorlopig zijn de betalingen verschoven naar 2030-2031, maar hier zijn nog geen afspraken over bekend. Over eventuele kwijtschelding van (delen van) de lening moet op een later moment worden besloten.

10. Nieuwe EU-wetgeving e-commerce (Handling fee)

De ontvangsten vanuit de Europese Handling fee worden geraamd op € 596,7 mln. in totaal. Deze ontvangsten worden volledig ingezet ter dekking van de uitvoeringskosten van de extra controle op de e-commercestroom binnen de meerjarenperiode.

11. Scan- en detectiematerialen

De ontvangsten in 2026 worden met € 17 mln. verhoogd vanwege een verwachte subsidie vanuit de Europese Unie voor de aanschaf van scan- en detectieapparatuur door de Douane. Zie ook toelichting bij post 9 van de tabel Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties.

2.2 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties IXA

In onderstaande tabellen worden de belangrijkste suppletoire uitgaven-(tabel 4) en ontvangstenmutaties (tabel 5) weergegeven.

Tabel 4 Overzicht belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2026	Uitgaven 2027	Uitgaven 2028	Uitgaven 2029	Uitgaven 2030	Uitgaven 2031
Stand begroting 2026		42.447.494	48.917.607	50.210.485	51.091.079	53.394.301	
Mutaties coalitieakkoord:		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Belangrijkste suppletoire mutaties:							
1) Rente vaste schuld	11	-449.000	-453.000	-273.000	-110.000	3.000	
2) Rente vlottende schuld	11	417.000	841.000	912.000	984.000	1.038.000	
3) Aflossing vaste schuld	11	220.000	-270.000	0	12.000	3.000	
4) Rente kasbeheer	12	457.514	442.179	551.326	732.909	954.592	
5) Overige mutaties & extrapolatie	div	2.006	900	900	900	900	49.727.599
Stand 1e suppletoire begroting 2026		43.095.014	49.478.686	51.401.711	52.710.888	55.393.793	49.727.599

Toelichting

1. Rente vaste schuld

In het financieringsplan 2026 is opgenomen dat er in 2026 minder vaste schuld wordt uitgegeven dan waarmee rekening werd gehouden in de begroting. Als gevolg hiervan nemen de rentelasten op de vaste schuld in het lopende begrotingsjaar en in latere jaren af. Daarentegen nemen de rentelasten op de vaste schuld toe vanwege de hogere lange rekenrentes zoals geraamd in het CEP en de neerwaartse bijstelling van het geraamde kassaldo. Per saldo neemt de raming van de rentelasten op de vaste schuld in de jaren 2026 tot en met 2029 af en in het jaar 2030 licht toe.

2. Rente vlottende schuld

In het financieringsplan 2026 is opgenomen dat er in 2026 meer vlottende schuld wordt uitgegeven dan waarmee rekening werd gehouden in de begroting. Als gevolg hiervan neemt de omvang van de vlottende schuld in 2026 en in latere jaren toe. In combinatie met de naar boven bijgestelde raming van de korte rekenrente in het CEP leidt dit tot hogere rentelasten op de vlottende schuld. Dit effect wordt echter enigszins gedempt door de bijstelling van het kassaldo.

3. Aflossing vaste schuld

Vanwege de vervroegde aflossing van vaste schuld in 2025 en 2026 wordt er in 2026 meer vaste schuld afgelost en wordt er in 2027 minder vaste schuld afgelost.

4. Rente kasbeheer

De raming van de rentelasten uit hoofde van het kasbeheer is structureel naar boven bijgesteld. Deze bijstelling is gebaseerd op de verwachting dat met name de sociale fondsen meer middelen zullen aanhouden op hun rekeningen-courant. Dit effect wordt versterkt door de naar boven bijgestelde raming van de korte rekenrente in het CEP.

Tabel 5 Overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2026	Ontvangsten 2027	Ontvangsten 2028	Ontvangsten 2029	Ontvangsten 2030	Ontvangsten 2031
Stand begroting 2026		97.783.806	73.813.872	79.340.582	74.109.194	78.309.190	
Mutaties coalitieakkoord:		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Belangrijkste suppletoire mutaties:							
1) Uitgifte vaste schuld	11	- 35.334.000	12.044.000	-1.954.000	2.266.000	-1.391.000	
2) Mutatie vlottende schuld	11	28.496.000	0	0	0	0	
3) Rente kasbeheer	12	- 14.782	- 15.985	- 10.269	- 4.487	1.341	
4) Ontvangen aflossingen	12	4.232	19.450	2.399	- 21.613	- 44.902	
5) Mutaties in rekening courant en deposito	12	3.416.965	1.111.827	2.536.129	4.746.586	6.362.700	
6) Overige mutaties & extrapolatie	div	0	0	0	0	0	79.853.953
Stand 1e suppletoire begroting 2026		94.352.221	86.973.164	79.914.841	81.095.680	83.237.329	79.853.953

Toelichting

1. Uitgifte vaste schuld

In het financieringsplan 2026 is opgenomen dat er in 2026 minder vaste schuld wordt uitgegeven dan waarmee rekening werd gehouden in de begroting. Verder wordt het bijgestelde kassaldo vanaf 2027 opgevangen met een wijziging in de uitgifte van vaste schuld. Het bijgestelde kassaldo leidt tot een cumulatieve toename in de periode 2027 tot en met 2030.

2. Mutatie vlottende schuld

In het financieringsplan 2026 is opgenomen dat er in 2026 meer vlottende schuld wordt uitgegeven dan waarmee rekening werd gehouden in de vastgestelde begroting. Verder wordt het bijgestelde kassaldo in het lopende begrotingsjaar opgevangen met een mutatie van de vlottende schuld. Per saldo leidt dit tot een toename van € 28,5 mld. in de mutatie van de vlottende schuld in 2026.

3. Rente kasbeheer

Als gevolg van het bijwerken van de realisaties van verstrekte leningen en het bijwerken van de rekenrente zoals geraamd in het CEP is de raming van de rentebaten uit hoofde van het kasbeheer bijgesteld.

4. Ontvangen aflossingen

Als gevolg van het bijwerken van de realisaties van verstrekte leningen is de raming van de te ontvangen aflossingen bijgesteld. Deze leningen worden binnen het schatkistbankieren verstrekt aan agentschappen en rechtspersonen met een wettelijke taak.

5. Mutaties in rekening courant en deposito

Uit de actualisatie van de raming van uitgaven en ontvangsten van de sociale fondsen volgt dat deze fondsen naar verwachting structureel meer middelen zullen aanhouden in de schatkist dan waarmee rekening werd gehouden bij de begroting.

3 Beleidsartikelen Ministerie van Financiën (IXB)

Artikel 1 Belastingen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Belastingen (bedragen x € 1.000)										
Omschrijving	Ontwerpbe grotting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendem enten en ISB (2)	Vastgestel de begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletioire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletioire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	3.867.953	0	3.867.953	252.376	4.120.329	152.931	57.888	- 33.379	- 155.837	3.365.384
Uitgaven (1) + (2)	3.884.473	0	3.884.473	252.376	4.136.849	152.931	57.888	- 33.379	- 155.837	3.467.659
(1) Apparaatsuitgaven	3.641.921	0	3.641.921	128.557	3.770.478	31.174	- 69.633	- 167.344	- 290.201	3.117.883
Personele uitgaven	3.136.108	0	3.136.108	85.554	3.221.662	21.935	- 77.633	- 162.669	- 273.088	2.731.056
Eigen personeel	2.771.903	0	2.771.903	40.165	2.812.068	56.255	- 23.990	- 100.161	- 199.185	2.494.181
Inhuur externen	323.722	0	323.722	51.889	375.611	- 30.845	- 53.478	- 61.469	- 72.538	229.337
Overig personeel	40.483	0	40.483	- 6.500	33.983	- 3.475	- 165	- 1.039	- 1.365	7.538
Materiële uitgaven	505.813	0	505.813	43.003	548.816	9.239	8.000	- 4.675	- 17.113	386.827
ICT	39.560	0	39.560	2.143	41.703	- 191	- 359	- 1.174	- 2.308	28.599
Bijdrage aan SSO's	336.920	0	336.920	37.867	374.787	22.146	23.796	11.696	7	268.405
Overig materieel	129.333	0	129.333	2.993	132.326	- 12.716	- 15.437	- 15.197	- 14.812	89.823
(2) Programma- uitgaven	242.552	0	242.552	123.819	366.371	121.757	127.521	133.965	134.364	349.776
Garanties	181	0	181	0	181	0	0	0	0	181
Garantie procesrisico's	181	0	181	0	181	0	0	0	0	181
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	15.477	0	15.477	0	15.477	- 83	- 153	- 499	- 979	13.020
Waarderingskamer	2.489	0	2.489	0	2.489	- 14	- 29	- 94	- 185	2304
Kadaster	2.933	0	2.933	0	2.933	- 12	- 24	- 79	- 154	2779
Kamer van Koophandel	341	0	341	0	341	- 2	- 4	- 13	- 25	316
Overige bijdrage ZBO's/RWT's	9.714	0	9.714	0	9.714	- 55	- 96	- 313	- 615	7.621
Bijdrage aan (inter- nationale organisaties	3.387	0	3.387	0	3.387	0	0	0	0	3.387
Internationale Douaneraad	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bijdrage overige (inter)nationale organisaties	3.387	0	3.387	0	3.387	0	0	0	0	3.387
Opdrachten	448.612	0	448.612	77.389	526.001	75.000	80.000	85.000	85.000	467.771
ICT opdrachten	379.162	0	379.162	65.159	444.321	75.000	80.000	85.000	85.000	394.336
Overige opdrachten	69.450	0	69.450	12.230	81.680	0	0	0	0	73.435
Bijdrage aan agentschappen	12.877	0	12.877	- 2.500	10.377	- 3.074	- 3.150	- 2.989	- 3.461	9.416

Omschrijving	Ontwerpbegroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgesteld begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Bijdrage Logius	7.275	0	7.275	- 5.500	1.775	- 6.042	- 6.085	- 5.776	- 6.043	1.232
Bijdrage overige agentschappen	5.602	0	5.602	3.000	8.602	2.968	2.935	2.787	2.582	8.184
(Schade)vergoeding	15.950	0	15.950	0	15.950	0	0	0	0	5.950
(Schade)vergoedingen	12.558	0	12.558	0	12.558	0	0	0	0	2.558
Vergoeding proceskosten	3.392	0	3.392	0	3.392	0	0	0	0	3.392
Rente	232.275	0	232.275	48.930	281.205	49.914	50.824	52.453	53.804	202.460
Belasting- en invorderingsrente	232.275	0	232.275	48.930	281.205	49.914	50.824	52.453	53.804	202.460
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	- 486.207	0	- 486.207	0	- 486.207	0	0	0	0	- 352.409
Toerekening uitgaven aan Douane	- 229.108	0	- 229.108	0	- 229.108	0	0	0	0	- 141.618
Toerekening uitgaven aan Toeslagen	- 257.099	0	- 257.099	0	- 257.099	0	0	0	0	- 210.791
Ontvangsten (3) + (4)	226.564.695	0	226.564.695	- 2.328.622	224.236.073	7.037.786	11.684.872	15.681.018	16.379.380	305.382.777
Programma-ontvangsten (3)	226.441.017	0	226.441.017	- 2.345.142	224.095.875	7.038.358	11.685.928	15.684.205	16.385.642	305.305.169
waarvan: Belastingontvangsten	224.959.865	0	224.959.865	- 2.380.785	222.579.080	6.892.621	11.539.024	15.535.159	16.235.028	303.721.137
Bekostiging	230.864	0	230.864	16.399	247.263	16.399	16.399	16.399	16.399	247.263
Doorbelasten kosten vervolging	230.864	0	230.864	16.399	247.263	16.399	16.399	16.399	16.399	247.263
Rente	996.647	0	996.647	- 32.986	963.661	89.338	90.505	92.647	94.215	1.058.128
Belasting- en invorderingsrente	996.647	0	996.647	- 32.986	963.661	89.338	90.505	92.647	94.215	1.058.128
Boetes en schikkingen	253.641	0	253.641	52.230	305.871	40.000	40.000	40.000	40.000	278.641
Ontvangsten boetes en schikkingen	253.641	0	253.641	52.230	305.871	40.000	40.000	40.000	40.000	278.641
Apparaatsontvangsten (4)	123.678	0	123.678	16.520	140.198	- 572	- 1.056	- 3.187	- 6.262	77.608

Tabel 7 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen € 1.000)

Omschrijving	Ontwerpbegroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	3.867.953	0	3.867.953	252.376	4.120.329	152.931	57.888	- 33.379	- 155.837	- 3.365.384
waarvan: garantieverplichtingen	336	0	336	0	336	0	0	0	0	336
Garantie procesrisico's	336	0	336	0	336	0	0	0	0	336
waarvan: overige verplichtingen	3.867.617	0	3.867.617	252.376	4.119.993	152.931	57.888	- 33.379	- 155.837	3.365.048

Tabel 8 Geschatte budgetflexibiliteit¹

	2026
juridisch verplicht	45,8%
bestuurlijk gebonden	3,4%
beleidsmatig gereserveerd	50,8%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,0%

¹ De berekende budgetflexibiliteit heeft alleen betrekking op de programma-uitgaven

Toelichting

Budgetflexibiliteit

In 2026 is 45,8% van de programma-uitgaven van de Belastingdienst juridisch verplicht, 3,4% bestuurlijk gebonden en 50,8% beleidsmatig gereserveerd. Juridisch verplichte uitgaven, zijn uitgaven die in 2026 reeds gerealiseerd zijn. Daarnaast gaat het over uitgaven onder de rubriek «Rente», bijvoorbeeld door de Algemene wet inzake rijksbelastingen (Awr) en de Invorderingswet 1990. Programma-uitgaven voor «Bijdragen aan ZBO's/RWT's», «Bijdragen aan (inter)nationale organisaties» en «Bijdragen aan agentschappen» zijn volledig bestuurlijk gebonden, tenzij ze al juridisch verplicht zijn door contracten. De bijdrage aan de Waarderingskamer is bestuurlijk gebonden op basis van de Wet WOZ. Voor het Kadaster en de Kamer van Koophandel bestaan samenwerkingsovereenkomsten voor gegevensuitwisseling met de Belastingdienst. Bij agentschappen en internationale organisaties zijn afspraken gemaakt over bijdragen en dienstverlening, waardoor deze uitgaven ook bestuurlijk gebonden zijn.

De overige programma-uitgaven betreffen hoofdzakelijk «Opdrachten», die deels juridisch verplicht zijn bij vaststelling van de begroting, zoals contracten voor ICT, licenties, onderhoud en papieren dienstverlening. Over het algemeen zijn niet-juridisch verplichte uitgaven noodzakelijk voor een goede uitvoering van de primaire taken van de Belastingdienst.

Verplichtingen en Uitgaven

Personele uitgaven

Het coalitieakkoord (CA) «Aan de slag» van het kabinet-Jetten bevat een taakstelling op de apparaatsuitgaven van de Rijksoverheid, zowel voor de kerndepartementen als voor de uitvoeringsorganisaties. Deze bestaat uit een efficiencytaakstelling (maatregel 61 uit het CA) en een taakstelling gericht op de vernieuwing van de rijksdienst en het versterken van een slagvaardige overheid (maatregel 62 uit het CA). In deze 1e suppletore begroting wordt de taakstelling voor het ministerie van Financiën naar rato verdeeld over de verschillende dienstonderdelen. Voor de personele uitgaven van de Belastingdienst zijn in dit kader de volgende bedragen verwerkt: € 17,7 mln. in 2027, € 35,4 mln. in 2028, € 115,1 mln. in 2029 en € 224,5 mln. in 2030 en verder.

Binnen de Belastingdienst vindt een herschikking van het eigen personeel plaats. Door de succesvolle werving van eigen medewerkers in de afgelopen jaren, waaronder het in vaste dienst nemen van veel ICT'ers en uitzendkrachten die werkzaam waren bij de inning, is de behoefte aan externe inhuur sterk verminderd. Budgettair betekent dit vanaf 2027 een ophoging van het budget voor eigen personeel en een verlaging van het budget op externe inhuur van € 33,5 mln., oplopend naar € 50 mln. in 2028 en latere jaren.

Voor de uitvoering van specifieke projecten ontvangt de Belastingdienst in 2026 van Toeslagen Herstel € 47,9 mln., waarvan € 33,4 mln. voor uitvoeringskosten. Daarnaast ontvangt de Belastingdienst middelen vanuit de Aanvullende Post voor de uitvoering van het rechtsherstel Box 3. Dit betreft € 11 mln. in 2026 en € 70 mln. in 2027. Tevens wordt er in 2026 via de eindejaarsmarge een bedrag van € 11 mln. beschikbaar gesteld voor werkzaamheden op het gebied van herstel Box 3.

Materiële uitgaven

Het budget voor materiële uitgaven van de Belastingdienst is in het kader van de taakstelling uit het coalitieakkoord «Aan de Slag» verlaagd. In deze 1e suppletore begroting zijn hiervoor de volgende bedragen verwerkt: € 0,9 mln. in 2027, € 1,8 mln. in 2028, € 14 mln. in 2029 en € 27 mln. in 2030 en verder.

De huisvestingsbudgetten worden vanaf 2026 structureel met € 16,4 mln. verhoogd, vanwege de stijgende tarieven van het Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Daarnaast worden in 2026 de uitgaven voor de inzet van ketenpartners bij de uitvoering van UHT (Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen) vergoed. Dit betreft een herijking van de overhead en bedraagt € 18,7 mln.

Verder is de structurele bijdrage van Dienst Toeslagen ten behoeve van overheaduitgaven voor het personeel bij de Belastingdienst herijkt. Hieruit is gebleken dat de structurele bijdrage € 15 mln. te hoog is, en is daarom dit budget naar Dienst Toeslagen overgeboekt.

Voor de uitvoering van specifieke projecten ontvangt de Belastingdienst in 2026 van Toeslagen Herstel € 47,9 mln., waarvan € 11,7 mln. voor overheadkosten.

Opdrachten

De Belastingdienst kent stijgende ICT-uitgaven. Oorzaken hiervoor zijn hoge prijsstijgingen voor soft- en hardware en de groeiende vraag naar uitbreiding van het ICT-landschap. Om dit tekort structureel op te lossen, wordt het ICT-budget met ingang van 2026 met € 40 mln. verhoogd. Daarnaast heeft er binnen de Belastingdienst een herschikking van budgetten plaatsgevonden. Dit levert een aanvulling op van € 35 mln. in 2027, € 40 mln. in 2028 en € 45 mln. in de daaropvolgende jaren.

De tarieven van PostNL zijn het afgelopen jaar met 52% toegenomen. Om deze kostenstijging gedeeltelijk te compenseren, heeft de Belastingdienst het initiatief 'Keuze Digitaal' gestart, met als doel het postvolume te verminderen. Voor de resterende kostenstijging wordt het budget Overige opdrachten met € 24 mln. in 2026 verhoogd.

Rente

De uitgavenraming van de belasting- en invorderingsrente wordt geactualiseerd naar aanleiding van de nieuwe raming van de korte rente uit het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau (CPB) en de realisatiecijfers uit 2025.

Ontvangsten

Bekostiging

De ontvangstenraming van doorbelasten kosten vervolging (aanmaningen, dwangbevelen etc.) is bijgesteld naar aanleiding van de hogere realisaties in 2025 en indexatie van de Kostenwet invordering rijksbelastingen. Dit leidt structureel tot hogere verwachte ontvangsten.

Rente

De ontvangstenraming van de belasting- en invorderingsrente wordt geactualiseerd naar aanleiding van de nieuwe raming van de korte rente uit het CEP van het CPB en de realisatiecijfers uit 2025, die ruim € 200 mln. hoger waren dan geraamd. Daarnaast heeft de Hoge Raad op 16 januari 2026 geoordeeld dat het verhoogde percentage belastingrente voor de vennootschapsbelasting en enige andere middelen, in strijd is met algemene rechtsbeginselen en heeft de bepaling waarmee het verhoogde percentage wordt geregeld onverbindend verklaard. Dit leidt ertoe dat deze belastingrente wordt verlaagd naar het reguliere belastingrentepercentage. Dit leidt in 2026 tot € 264 mln. lagere ontvangsten en € 145 mln. lagere ontvangsten in latere jaren.

Boetes en schikkingen

De raming van de ontvangsten uit bestuurlijke boeten wordt verhoogd naar aanleiding van de hogere realisaties van het afgelopen jaar en de indexatie van het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst.

Apparaatsontvangsten

Het dienstonderdeel Organisatie & Personeel voert werkzaamheden uit voor Binnenwerk (ministerie van BZK) in het kader van het invullen van de quotumdoelstelling voor Medewerkers Banenafpraak (MBA). Daarnaast verzorgt de Belastingdienst ICT-dienstverlening voor andere overheidsorganisaties. In totaal ontvangt de Belastingdienst hiervoor een vergoeding van € 10,3 mln.

Belastingontvangsten

In de Voorjaarsnota 2026 worden de mutaties van de belastingontvangsten toegelicht in hoofdstuk 6 Inkomsten en uitgesplitst in bijlage 5 Belasting- en premieontvangsten. De aansluiting met de Voorjaarsnota en de bedragen in de begrotingstoelichting (artikel 1 Belastingen, tabel budgettaire gevolgen van beleid) ziet er als volgt uit:

Tabel 9 Belastingontvangsten (bedragen x € 1.000)

	Ontwerpbegroting 2026	ISB's	Vastgestelde begroting 2026 na ISB's (1)	Mutatie 1 ^e suppletoire begroting (2)	Stand 1 ^e suppletoire begroting 2026 (3) = (1+2)
Totaal belastingontvangsten	299.235.281	0	299.235.281	- 847.658	298.387.623
- /- Afdracht Gemeentefonds	47.525.903	0	47.525.903	430.024	47.955.927
- /- Afdracht Provinciefonds	3.696.842	0	3.696.842	273.350	3.970.192
- /- Afdracht BES-fonds	95.808	0	95.808	- 1.163	94.645
- /- Belastingontvangsten artikel 6 Btw- compensatiefonds	4.481.648	0	4.481.648	10.795	4.492.443
- /- Belastingontvangsten artikel 9 Douane	18.475.215	0	18.475.215	820.121	19.295.336
Belastingontvangsten artikel 1 Belastingen	224.959.865	0	224.959.865	- 2.380.785	222.579.080

Artikel 2 Financiële markten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 10 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2 Financiële markten (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerpbe groting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendem enten en ISB (2)	Vastgestel de begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletoir e begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	33.444	0	33.444	36.973	70.417	10.891	12.029	9.700	8.853	37.230
Uitgaven	33.444	0	33.444	6.973	40.417	10.891	12.029	9.700	8.853	37.230
Bekostiging	8.013	0	8.013	- 34	7.979	- 34	- 34	- 34	- 34	7.979
Accountantskamer	1.481	0	1.481	0	1.481	0	0	0	0	1.481
Muntcirculatie	5.176	0	5.176	0	5.176	0	0	0	0	5.176
IMVO convenanten	34	0	34	- 34	0	- 34	- 34	- 34	- 34	0
Overig	1.322	0	1.322	0	1.322	0	0	0	0	1.322
Opdrachten	12.585	0	12.585	6.532	19.117	11.517	12.196	10.169	9.740	17.562
Wijzer in geldzaken	1.637	0	1.637	0	1.637	0	0	0	0	182
Vakbekwaamheid	4.660	0	4.660	636	5.296	636	636	636	636	5.296
Uitvoeringskosten SRH	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Schadeloosstelling SRH	2.300	0	2.300	0	2.300	0	0	0	0	0
Convertibiliteit Oekraïense hryvnia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitvoeringskosten omwisselen Oekraïense hryvnia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overig	3.988	0	3.988	5.896	9.884	10.881	11.560	9.533	9.104	12.084
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	11.615	0	11.615	475	12.090	- 592	- 133	- 435	- 853	10.762
Bijdrage AFM BES-toezicht	769	0	769	0	769	- 3	- 7	- 22	- 43	726
Bijdrage DNB toezicht en DGS BES	2.202	0	2.202	0	2.202	- 13	- 26	- 83	- 164	2.038
Bijdrage toezicht en handhaving MIF	513	0	513	- 330	183	- 333	- 6	- 20	- 39	474
Bijdrage PSD II	623	0	623	- 195	428	- 199	- 7	- 24	- 46	577
Bijdrage FEC	4.766	0	4.766	0	4.766	- 28	- 55	- 181	- 356	4.410
Overig	2.742	0	2.742	1.000	3.742	- 16	- 32	- 105	- 205	2.537
Storting/onttrekking begrotingsreserve	625	0	625	0	625	0	0	0	0	625
Dotatie begrotingsreserve DGS BES	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dotatie begrotingsreserve NHT	625	0	625	0	625	0	0	0	0	625
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	606	0	606	0	606	0	0	0	0	302
IASB	357	0	357	0	357	0	0	0	0	6
(Caribbean) Financial Action Task Force	249	0	249	0	249	0	0	0	0	296
Ontvangsten	9.905	0	9.905	57.776	67.681	1.576	1.576	1.576	1.576	10.026
Bekostiging	2.000	0	2.000	0	2.000	0	0	0	0	2.000
Ontvangsten muntwezen	2.000	0	2.000	0	2.000	0	0	0	0	2.000
Toename munten in circulatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opdrachten	1.455	0	1.455	0	1.455	0	0	0	0	0
Wijzer in geldzaken	1.455	0	1.455	0	1.455	0	0	0	0	0
Convertibiliteit Oekraïense hryvnia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Storting/onttrekking begrotingsreserve	0	0	0	6.000	6.000	0	0	0	0	0
Dotatie begrotingsreserve DGS BES	0	0	0	6.000	6.000	0	0	0	0	0
Ontvangsten	6.450	0	6.450	51.776	58.226	1.576	1.576	1.576	1.576	8.026
Overig	6.450	0	6.450	51.776	58.226	1.576	1.576	1.576	1.576	8.026

Tabel 11 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerpbe groting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendem enten en ISB (2)	Vastgestel de begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletoir e begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	33.444	0	33.444	36.973	70.417	10.891	12.029	9.700	8.853	37.230
waarvan garantieverplichtingen	0	0	0	30.000	30.000	0	0	0	0	0
Garantie SRF	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Garantie WAKO (kernongevallen)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Garantie DGS BES	0	0	0	30.000	30.000	0	0	0	0	0
Garantie Stichting Waarborgfonds Motorverkeer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>waarvan overige verplichtingen</i>	<i>33.444</i>	<i>0</i>	<i>33.444</i>	<i>6.973</i>	<i>40.417</i>	<i>10.891</i>	<i>12.029</i>	<i>9.700</i>	<i>8.853</i>	<i>37.230</i>
Muntcirculatie	5.176	0	5.176	0	5.176	0	0	0	0	5.176
Vakbekwaamheid	4.660	0	4.660	636	5.296	636	636	636	636	5.296
Schadeloosstelling SRH	2.300	0	2.300	0	2.300	0	0	0	0	0
Uitvoeringskosten omwisselen Oekraïense hryvnia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bijdrage DNB toezicht en DGS BES	2.202	0	2.202	0	2.202	- 13	- 26	- 83	- 164	2.038
Bijdrage FEC	4.766	0	4.766	0	4.766	- 28	- 55	- 181	- 356	4.410
Overige betalingsverplichtingen	14.340	0	14.340	6.337	20.677	10.296	11.474	9.328	8.737	20.310

Tabel 12 Geschatte budgetflexibiliteit

juridisch verplicht	2026	62,8%
bestuurlijk gebonden		28,0%
beleidsmatig gereserveerd		9,2%
nog niet ingevuld/vrij te besteden		0,0%

Toelichting

Budgetflexibiliteit

Van de uitgaven op artikel 2 is in 2026 62,8% juridisch verplicht. Deze verplichte uitgaven (€ 25,5 mln.) bestaan voor het grootste deel uit uitgaven voor vakbekwaamheid (€ 5,3 mln.), muntcirculatie (€ 5,2 mln.), de bijdrage aan het Financieel Expertise Centrum (FEC) (€ 4,8 mln.), de bijdragen aan AFM en DNB voor het toezicht op de BES-eilanden (€ 2,2 mln.), de uitgaven inzake de schadeloosstelling SRH (€ 2,3 mln.), de uitgaven inzake Wijzer in geldzaken (€ 1,6 mln.) en uitgaven omtrent de Accountantskamer (€ 1,5 mln.).

De juridisch verplichte uitgaven aan vakbekwaamheid betreffen de kosten van de centrale Wft-examinering. De juridisch verplichte uitgaven vanwege de muntcirculatie komen voort uit de Muntwet, de afspraken met DNB en de afspraken in muntcontract voor circulatiemunten en het muntcontract voor verzamelaarsmunten van DNB met de Koninklijke Nederlandse Munt (KNM).

De bestuurlijk gebonden uitgaven (28,0%) hebben onder andere betrekking op de uitvoeringstoets van het verbod op cashbetalingen van € 3.000 of meer. Verder zien deze uitgaven grotendeels op de uitvoeringskosten inzake het AML-pakket als gevolg van de implementatie van Europese regelgeving. De beleidsmatig gereserveerde uitgaven (9,2%) hebben betrekking op de implementatie en beheerskosten van de UBO-registers (Ultimate Beneficial Owners, uiteindelijke belanghebbenden).

Verplichtingen

Garantieplichtingen

DGS BES

Het Depositogarantiestelsel voor Caribisch Nederland (DGS BES) is aangepast, onder andere de financiering van het fonds verandert. De financieringsopzet met voorfinanciering door de Staat is niet langer noodzakelijk en in plaats daarvan zal het stelsel door de sector zelf worden gefinancierd. DNB hecht vanuit haar resolutietaak aan het voorbereiden van achtervangfinanciering, voor het geval een bank in Caribisch Nederland failliet gaat. Hiervoor wordt een kredietovereenkomst voorbereid met de Belastingdienst Caribisch Nederland (BCN), inclusief een daaraan gekoppelde garantie van € 30 mln.

Overige verplichtingen

Overige betalingsverplichtingen

Dit betreft met name een bijstelling inzake het AML-pakket. Als gevolg van de implementatie van Europese regelgeving (AMLD6 en AMLR), zijn er uitvoeringskosten voor de Kamer van Koophandel (KvK), Dienst Financieel-Economische Integriteit (DFEI), Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD). Een deel van de kosten worden toegerekend aan J&V. De uitvoeringskosten, voor de rekening van de Financiënbegroting, bedragen structureel circa € 9 mln.

Uitgaven

Opdrachten

Overig

Zie toelichting onder 'Verplichtingen - Overige betalingsverplichtingen'.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Overig

Door de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) zijn eind 2022 de UBO-registers gesloten. Omdat nog niet alle Wwft-instellingen weer uittreksels uit het register kunnen opvragen, zijn de beschikbare middelen niet toereikend om de kosten voor beheer en ontwikkeling te kunnen dekken. Deze kosten bedragen € 1,0 mln. in 2026.

Ontvangsten

Storting/onttrekking begrotingsreserve

Dotatie begrotingsreserve DGS BES

Het Depositogarantiestelsel voor Caribisch Nederland (DGS BES) is aangepast, onder andere de wijze van financiering van het stelsel verandert. Zodoende valt de begrotingsreserve van € 6,0 mln. vrij aan het generale beeld.

Overig

Dit betreft een technische bijstelling van circa € 1,6 mln. structureel.

Artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerpbegroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletorie begroting (4)	Stand 1 ^e suppletorie begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	- 5.640.641	0	- 5.640.641	14.873.580	9.232.939	37.822	28.630	- 700	- 700	109.259
Uitgaven	11.689.959	0	11.689.959	- 700	11.689.259	- 700	- 700	- 700	- 700	109.259
Garanties	20	0	20	0	20	0	0	0	0	20
Regeling Bijzondere Financieringen	20	0	20	0	20	0	0	0	0	20
Leningen	11.000.000	0	11.000.000	0	11.000.000	0	0	0	0	0
Lening TenneT	11.000.000	0	11.000.000	0	11.000.000	0	0	0	0	0
Opdrachten	4.985	0	4.985	- 700	4.285	- 700	- 700	- 700	- 700	4.285
Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen	4.985	0	4.985	- 700	4.285	- 700	- 700	- 700	- 700	4.285
Opstart Invest International	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vermogensverschaffing/-onttrekking	680.000	0	680.000	0	680.000	0	0	0	0	100.000
Kapitaalinjectie TenneT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aan-/verkoop vermogenstitels	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Afdrachten Staatsloterij	100.000	0	100.000	0	100.000	0	0	0	0	100.000
Kapitaalinjectie Invest-NL	330.000	0	330.000	0	330.000	0	0	0	0	0
Kapitaalinjectie Invest International	250.000	0	250.000	0	250.000	0	0	0	0	0
Kapitaalinjectie regionale netbeheerders	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	4.954	0	4.954	0	4.954	0	0	0	0	4.954
NLFI	4.954	0	4.954	0	4.954	0	0	0	0	4.954
Ontvangsten	1.953.734	0	1.953.734	3.407.490	5.361.224	- 204.017	- 182.697	1.275.064	- 244.986	2.269.391
Garanties	34.000	0	34.000	- 20.047	13.953	- 36.693	- 51.699	- 68.938	- 78.988	125.177
Premieontvangsten garantie TenneT	33.000	0	33.000	- 20.047	12.953	- 36.693	- 51.699	- 68.938	- 78.988	124.177
Premieontvangsten garantie FMO	1.000	0	1.000	0	1.000	0	0	0	0	1.000
Leningen	1.084.169	0	1.084.169	3.175.983	4.260.152	- 167.324	- 155.998	1.344.002	155.998	- 1.197.927
Renteontvangsten lening KLM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Renteontvangsten lening TenneT	1.084.169	0	1.084.169	- 124.017	960.152	- 167.324	- 155.998	- 155.998	- 155.998	1.197.927
Aflossing lening TenneT	0	0	0	3.300.000	3.300.000	0	0	1.500.000	0	0
Vermogensverschaffing/-onttrekking	831.065	0	831.065	251.554	1.082.619	0	25.000	0	- 10.000	941.787
Aan-/verkoop vermogenstitels	0	0	0	182.619	182.619	0	0	0	0	0
Afdrachten Staatsloterij	100.000	0	100.000	0	100.000	0	0	0	0	100.000
Dividenden staatsdeelnemingen	731.065	0	731.065	68.935	800.000	0	25.000	0	- 10.000	841.787
Winstafdracht DNB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
waarvan: Griekse inkomsten SMP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
waarvan: rente-inkomsten ESM	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	4.500	0	4.500	0	4.500	0	0	0	0	4.500
NLFI	4.500	0	4.500	0	4.500	0	0	0	0	4.500

Tabel 14 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendeme- nten en ISB (2)	Vastgestel- de begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletoir- e begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoir- e begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	-	0	-	14.873,5	9.232.939	37.822	28.630	- 700	- 700	109.259
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	0	0	0	8.736.558	8.736.558	0	0	0	0	0
Garantie FMO	0	0	0	- 63.442	- 63.442	0	0	0	0	0
Garantie TenneT	0	0	0	8.800.000	8.800.000	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	-	0	-	6.137.022	496.381	37.822	28.630	- 700	- 700	109.259
Lening SRH	0	0	0	37.722	37.722	38.522	29.330	0	0	0
Lening TenneT	-	0	-	6.100.000	0	0	0	0	0	0
Kapitaalinjectie TenneT	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Afdrachten Staatsloterij	100.000	0	100.000	0	100.000	0	0	0	0	100.000
Kapitaalinjectie Invest-NL	99.400	0	99.400	0	99.400	0	0	0	0	0
Kapitaalinjectie Invest International	250.000	0	250.000	0	250.000	0	0	0	0	0
Overige betalingsverplichtingen	9.959	0	9.959	- 700	9.259	- 700	- 700	- 700	- 700	9.259

Tabel 15 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
juridisch verplicht	97,6%
bestuurlijk gebonden	2,3%
beleidsmatig gereserveerd	0,0%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,0%

Toelichting

Budgetflexibiliteit

De uitgaven op artikel 3 zijn in 2026 voor 97,6% juridisch verplicht en voor 2,3% bestuurlijk gebonden. De juridisch verplichte uitgaven bestaan voornamelijk uit de lening aan TenneT, (een groot deel van) de kapitaalinjecties aan Invest-NL en de afdrachten Staatsloterij. De bestuurlijk gebonden uitgaven hebben met name betrekking op de kapitaalinjectie aan Invest International.

Kapitaalinjectie Invest International en Invest-NL

De kapitaalinjectie voor Invest International is bestuurlijk gebonden. Na goedkeuring van de concrete aanvragen voor de kapitaalinjecties door Invest International wordt de verplichting juridisch vastgelegd. De kapitaalinjecties voor Invest-NL zijn grotendeels juridisch verplicht. Voor beide instellingen geldt dat de kapitaalinjecties nodig zijn om hun investeringsactiviteiten uit te voeren.

Afdrachten Staatsloterij

De afdrachten Staatsloterij (uitgaven en ontvangsten) zijn 100% juridisch verplicht op basis van de Wet op de Kansspelen (WOK).

Verplichtingen

Garantieverplichtingen

Garantie FMO

De uitstaande garantie (USD 16 mld.) wordt naar beneden bijgesteld met € 63,4 mln. aan de hand van de EUR-USD wisselkoers per 27 februari 2026. De garantie is in USD ten opzichte van de Rijksbegroting in EUR. Aangezien de koers van de euro ten opzichte van de dollar is gestegen, daalt de waarde van deze garantie.

Garantie TenneT

Door de grote investeringsagenda neemt de financieringsbehoefte van TenneT Nederland (hierna: TenneT) fors toe. Om te zorgen dat TenneT deze investeringsopgave kan financieren, heeft het kabinet in 2025 besloten een garantie af te geven. Als gevolg hiervan kan TenneT meer en goedkoper schuld ophalen op de kapitaalmarkt. TenneT heeft het gedaan om het plafond van de garantie op te hogen tot € 60,4 mld. De bestaande garantie van € 51,6 mld. wordt daarom met € 8,8 mld. opgehoogd.

Overige verplichtingen

Lening SRH

SRH heeft een vordering op de Nederlandse staat, waarop de (positieve) rente niet wordt betaald maar jaarlijks wordt bijgeboekt op de vordering. Voor de periode 1 oktober 2025 tot en met 30 september 2028 is een nieuw (marktconform)rentepercentage vastgesteld. De verplichting voor de lening SRH wordt naar aanleiding hiervan in 2026 met € 37,7 mln. omhoog bijgesteld

Lening TenneT

Bij de gedeeltelijke afboeking van de lening aan TenneT in de Ontwerpbegroting 2026 is ook het verplichtingenbudget afgeboekt, waardoor er een negatieve verplichtingenstand is ontstaan. Als gevolg van gewijzigde regelgeving moet deze afboeking in 2025 plaatsvinden in plaats van in 2026. Daarom wordt de afboeking gecorrigeerd. Deze correctie op het verplichtingenbudget is puur technisch van aard en heeft geen gevolgen voor de trekkingsrechten van TenneT op de lening zelf en ook geen gevolgen voor geraamde EMU-saldo en -schuld.

Ontvangsten

Garanties

Premieontvangsten TenneT

De Staat ontvangt als garantieverstrekker garantiepremie voor het verstrekken van de garantie aan TenneT Nederland. Op basis van de meest recente marktconforme rentepercentages worden de premieontvangsten van de garantie aan TenneT meerjarig naar beneden bijgesteld.

Leningen

Renteontvangsten lening TenneT

Op basis van de meest recente inzichten in de verwachte door TenneT te trekken leningdelen worden de verwachte ontvangsten op de lening aan TenneT meerjarig naar beneden bijgesteld. Met de garantie voor TenneT is inmiddels een structurele oplossing geïmplementeerd voor de financiering van TenneT Nederland. Tevens is met de deelname van private investeerders in TenneT Duitsland voor TenneT Duitsland in de kapitaalbehoefte voorzien. Dit maakt dat TenneT minder uit de leningsfaciliteit hoeft op te nemen, en daarom ook minder rente hoeft te betalen.

Aflossing lening TenneT

Verder verkrijgt de Duitse staat in 2026 voor een bedrag van circa € 3,3 mld. aandelen in TenneT Duitsland. Dit gebeurt via een verkoop van aandelen die TenneT houdt in TenneT Duitsland. De Nederlandse staat heeft een aandeelhouderslening verstrekt aan TenneT. Met de opbrengsten door de deelname van de Duitse staat in TenneT Duitsland gaat TenneT een gedeelte van deze lening aflossen. Hiermee komen de opbrengsten toe aan de Nederlandse staat. Het betreft een niet-saldorelevante opbrengst van € 3,3 mld. in 2026 en bij een gelijkblijvende kapitaalbehoefte wordt uiterlijk in 2029 nogmaals circa € 1,5 mld. aan opbrengsten gerealiseerd.

Vermogensverschaffing/-onttrekking

Aan-/verkoop vermogenstitels

De verwachte verkoopopbrengsten van aandelen ABN AMRO worden met € 182,6 mln. omhoog bijgesteld als gevolg van het lopende verkoopprogramma van aandelen ABN AMRO van de Staat.

Dividenden staatsdeelnemingen

De dividendraming wordt aangepast aan de meest recente informatie over het verwachte dividend van zowel de financiële staatsdeelnemingen als de financiële staatsdeelnemingen, als gevolg van de huidige marktomstandigheden. Met betrekking tot Havenbedrijf Rotterdam is het dividendbeleid aangepast waardoor hogere dividenden worden verwacht.

In 2026 betreft het voor de financiële staatsdeelnemingen een verhoging van circa € 48,9 mln. en voor de niet-financiële staatsdeelnemingen betreft het een verhoging van circa € 20 mln.

Artikel 4 Internationale financiële betrekkingen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Internationale financiële betrekkingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgeste ide begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e supplettoire begroting (4)	Stand 1 ^e supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	2.215.341	0	2.215.341	5.648.351	7.863.692	252.975	75	75	75	1.137.657
Uitgaven	323.516	0	323.516	- 249.265	74.251	256.535	3.635	75	75	537.321
Garanties	26.720	0	26.720	0	26.720	0	0	0	0	0
EIB pan-Europees garantiefonds	26.720	0	26.720	0	26.720	0	0	0	0	0
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	294.355	0	294.355	- 249.340	45.015	256.460	3.560	0	0	535.117
Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen	19	0	19	0	19	0	0	0	0	19
Wereldbank	0	0	0	3.560	3.560	3.560	3.560	0	0	535.098
EBRD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kapitaalleg ESM	252.900	0	252.900	- 252.900	0	252.900	0	0	0	0
Bijdrage EU voor rente Oekraïne	41.436	0	41.436	0	41.436	0	0	0	0	0
Leningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lening aan Oekraïne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opdrachten	2.441	0	2.441	75	2.516	75	75	75	75	2.204
Technische assistentie	2.341	0	2.341	0	2.341	0	0	0	0	2.029
Overige opdrachten	100	0	100	75	175	75	75	75	75	175
Ontvangsten	52.593	0	52.593	- 7.308	45.285	- 44.594	- 47.322	- 46.653	27.506	314.369
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	3.213	0	3.213	1.056	4.269	697	746	470	74	3.039
Ontvangsten IFI's	3.213	0	3.213	1.056	4.269	697	746	470	74	3.039
Leningen	49.380	0	49.380	- 8.364	41.016	- 45.291	- 48.068	- 47.123	27.432	311.330
Aflossing lening Griekenland	0	0	0	0	0	0	0	0	0	159.919
Renteontvangsten lening Griekenland	49.380	0	49.380	- 8.364	41.016	- 8.620	- 8.970	- 9.239	- 9.239	38.972
Aflossing lening Oekraïne	0	0	0	0	0	- 33.333	- 33.333	- 33.333	33.333	99.999
Renteontvangsten lening Oekraïne	0	0	0	0	0	- 3.338	- 5.765	- 4.551	3.338	12.440

Tabel 17 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgeste ide begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e supplettoire begroting (4)	Stand 1 ^e supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	2.215.341	0	2.215.341	5.648.351	7.863.692	252.975	75	75	75	1.137.657
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	1.960.000	0	1.960.000	5.890.496	7.850.496	0	0	0	0	0
Garantie aan DNB inzake IMF	0	0	0	- 22.102	- 22.102	0	0	0	0	0
ESM	1.960.000	0	1.960.000	0	1.960.000	0	0	0	0	0
AIIB	0	0	0	- 3.271	- 3.271	0	0	0	0	0
Wereldbank	0	0	0	- 24.131	- 24.131	0	0	0	0	0
Headroomgarantie Steunlening Oekraïne	0	0	0	5.940.000	5.940.000	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	255.341	0	255.341	- 242.145	13.196	252.975	75	75	75	1.137.657
Wereldbank	0	0	0	10.680	10.680	0	0	0	0	0
Kapitaalleg ESM	252.900	0	252.900	- 252.900	0	252.900	0	0	0	0
Technische assistentie	2.341	0	2.341	0	2.341	0	0	0	0	2.029
Overige betalingsverplichtingen	100	0	100	75	175	75	75	75	75	1.135.628

Tabel 18 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
juridisch verplicht	97,0%
bestuurlijk gebonden	0,0%
beleidsmatig gereserveerd	3,0%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,0%

Toelichting

Budgetflexibiliteit

In 2026 bedraagt het totaal aan juridisch verplichte uitgaven 97% van het totaal aan uitgaven. Het bestaat voornamelijk uit uitgaven op garanties en bijdragen aan internationale organisaties. De 3% bij beleidsmatig gereserveerd bestaat voornamelijk uit technische assistentie aan kiesgroeplanden waarvoor nog geen verplichting is aangegaan.

Verplichtingen

Garantieplichtingen

Garantie aan DNB inzake IMF

De uitstaande garantie wordt met € 22,1 mln. naar beneden bijgesteld op basis van de wisselkoers. De garantie is in SDR (Special Drawing Rights) ten opzichte van de Rijksbegroting in EUR.

Wereldbank - IBRD

De uitstaande garantie aan de International Bank for Reconstruction and Development (IBRD, onderdeel van de Wereldbank) wordt met € 24,1 mln. naar beneden bijgesteld op basis van de wisselkoers. De garantie is in USD ten opzichte van de Rijksbegroting in EUR.

Headroomgarantie Steunlening Oekraïne

Op 19 december 2025 spraken Europese leiders tijdens de Europese Raad hun steun uit om Oekraïne te helpen met financieringsbehoeften voor 2026 en 2027. Daartoe bereikten zij een politiek akkoord om voor € 90 mld. aan leningen aan Oekraïne te verstrekken, voor zowel macro-financiële als militaire steun. De Commissie leent hiervoor namens de Unie middelen op de kapitaalmarkt, die het vervolgens doorleent aan Oekraïne (leningen-voor-leningen). De *headroom* wordt gebruikt als zekerheid voor de markt dat de Unie kan voldoen aan de aflossings- en renteverplichtingen op de leningen die zij aangaat. Binnen de headroom zal Nederland een garantie opnemen, op basis van het bni-aandeel van de lidstaten die deelnemen aan deze afspraak. Het bni-aandeel van Nederland is berekend op 6,6%, de Nederlandse garantie bedraagt daarmee circa € 5,94 mld. Dit voorstel is nog onder voorbehoud, aangezien door een veto van Hongarije nog geen definitief akkoord is bereikt over deze steun.

Overige verplichtingen

Wereldbank - IDA

Deze mutatie betreft een overboeking van € 10,7 mln. vanuit de begroting van Buitenlandse Handel en Ontwikkeling voor de bijdrage aan het programma *heavily indebted poor countries (HIPC)*, een internationale samenwerking met het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank. Het betreft een verplichting in 2026, waarbij de kasuitgaven verdeeld zijn over 2026-2028.

Kapitaalinleg ESM

Zie toelichting onder uitgaven.

Uitgaven

Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties

Kapitaalinleg ESM

De toetreding van Kroatië tot het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) startte het proces om de ESM-kapitaalsleutel uit 2009 te herzien. Hieruit volgt dat Nederland een groter aandeel in de Europese economie en bevolking had dan voorheen. Nederland heeft in 2025 de aanvullende kapitaalstorting begroot om, indien nodig, de storting te kunnen doen. In afwachting van de actualisatie van de kapitaalsleutel wordt de reservering naar 2027 geschoven. Een nieuwe sleutel zou op zijn vroegst na 1 januari 2027 worden vastgesteld, wanneer de tijdelijke korting op de kapitaalinleg van Litouwen eindigt.

Ontvangsten

Leningen

Renteontvangsten lening Griekenland

Op basis van de meest recente renteramingen en de vervroegde aflossing in 2025 worden de verwachte ontvangsten van de lening aan Griekenland bijgesteld.

Aflossing en renteontvangsten lening Oekraïne

Dit betreft een uitstel van de betalingen (rente en aflossing) van Oekraïne aan Nederland die gepland stonden voor de jaren 2027 – 2029. Reden voor het uitstel is de onhoudbare overheidsschuld van Oekraïne op dit moment en het politiek commitment dat Nederland heeft afgegeven Oekraïne te blijven steunen zolang als nodig is. Voorlopig zijn de betalingen verschoven naar het einde van de begrotingshorizon, maar hier zijn nog geen afspraken over bekend. Over eventuele kwijtschelding van (delen van) de lening moet op een later moment worden besloten.

Artikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 19 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgeste- de begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	10.096.016	0	10.096.016	4.471	10.100.487	2.330	2.070	2.070	2.070	10.097.397
Uitgaven	173.516	0	173.516	42.971	216.487	46.830	15.570	6.570	- 5.430	167.397
Opdrachten	20.732	0	20.732	2.621	23.353	2.330	2.070	2.070	2.070	22.103
Kostenvergoeding Atradius DSB	20.629	0	20.629	2.271	22.900	2.330	2.070	2.070	2.070	22.000
Uitvoeringskosten herverzekering leverancierskredieten	0	0	0	350	350	0	0	0	0	0
Overige uitgaven	103	0	103	0	103	0	0	0	0	103
Garanties	79.900	0	79.900	40.350	120.250	44.500	13.500	4.500	- 7.500	72.400
Schade-uitkering ekv	77.500	0	77.500	38.500	116.000	44.500	13.500	4.500	- 7.500	70.000
Schade-uitkering herverzekering leverancierskredieten	0	0	0	1.850	1.850	0	0	0	0	0
Herverzekerde schades ekv-premies	2.000	0	2.000	0	2.000	0	0	0	0	2.000
Herverzekerde schades ekv-restituties na 2019	200	0	200	0	200	0	0	0	0	200
Herverzekerde schades ekv-restituties 1999-2019	100	0	100	0	100	0	0	0	0	100
Herverzekerde schades ekv-restituties voor 1999	100	0	100	0	100	0	0	0	0	100
Storting/onttrekking begrotingsreserve	72.884	0	72.884	0	72.884	0	0	0	0	72.894
Mutatie begrotingsreserve ekv	72.884	0	72.884	0	72.884	0	0	0	0	72.894
Ontvangsten	131.821	0	131.821	4.471	136.292	2.330	2.070	2.070	2.070	113.575
Garanties	104.092	0	104.092	2.200	106.292	0	0	0	0	84.475
Premies ekv	72.244	0	72.244	0	72.244	0	0	0	0	72.244
Premies herverzekering leverancierskredieten	0	0	0	1.200	1.200	0	0	0	0	0
Schaderestituties ekv voor 1999	19.781	0	19.781	0	19.781	0	0	0	0	100
Schaderestituties ekv vanaf 1999 tot 2019	640	0	640	0	640	0	0	0	0	650
Schaderestituties ekv na 2019	3.927	0	3.927	0	3.927	0	0	0	0	3.981
Schaderestituties herverzekering leverancierskredieten	0	0	0	1.000	1.000	0	0	0	0	0
Herverzekerde schades ekv-schadeuitkeringen	7.500	0	7.500	0	7.500	0	0	0	0	7.500
Storting/onttrekking begrotingsreserve	27.729	0	27.729	2.271	30.000	2.330	2.070	2.070	2.070	29.100
Mutatie begrotingsreserve ekv	27.729	0	27.729	2.271	30.000	2.330	2.070	2.070	2.070	29.100

Tabel 20 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amend- ementen en ISB (2)	Vastgeste- de begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletoir e begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoir e begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	10.096.016	0	10.096.016	4.471	10.100.487	2.330	2.070	2.070	2.070	10.097.397
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	10.000.000	0	10.000.000	0	10.000.000	0	0	0	0	10.000.000
Exportkredietverzekeringen	10.000.000	0	10.000.000	0	10.000.000	0	0	0	0	10.000.000
<i>waarvan: aangegane garantieverplichtingen</i>	<i>10.000.000</i>	<i>0</i>	<i>10.000.000</i>	<i>0</i>	<i>10.000.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>10.000.000</i>
<i>waarvan: vervallen garantieverplichtingen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	96.016	0	96.016	4.471	100.487	2.330	2.070	2.070	2.070	97.397
Kostenvergoeding Atradius DSB	20.629	0	20.629	2.271	22.900	2.330	2.070	2.070	2.070	22.000
Uitvoeringskosten herverzekering leverancierskredieten	0	0	0	350	350	0	0	0	0	0
Schade-uitkering herverzekering leverancierskredieten	0	0	0	1.850	1.850	0	0	0	0	0
Herverzekerde schades ekv-premies	2.000	0	2.000	0	2.000	0	0	0	0	2.000
Herverzekerde schades ekv-restituties na 2019	200	0	200	0	200	0	0	0	0	200
Herverzekerde schades ekv-restituties 1999-2019	100	0	100	0	100	0	0	0	0	100
Herverzekerde schades ekv-restituties voor 1999	100	0	100	0	100	0	0	0	0	100
Storting begrotingsreserve ekv	72.884	0	72.884	0	72.884	0	0	0	0	72.894
Overige betalingsverplichtingen	103	0	103	0	103	0	0	0	0	103

Tabel 21 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
juridisch verplicht	100%
bestuurlijk gebonden	0%
beleidsmatig gereserveerd	0%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0%

Toelichting

Budgetflexibiliteit

Opdrachten

Dit budget is 100% juridisch verplicht op basis van een overeenkomst met Atradius Dutch State Business (ADSB).

Garanties

Deze uitgaven zijn 100% juridisch verplicht, aangezien deze voortvloeien uit afgesloten exportkredietverzekeringen. Indien de verzekerde risico's zich materialiseren en aan alle verzekeringsvoorwaarden is voldaan, moet de Staat als verzekeraar tot uitkering overgaan.

Verplichtingen

Overige verplichtingen

Kostenvergoeding Atradius DSB

Zie toelichting onder uitgaven.

Uitgaven

Opdrachten

De kostenvergoeding aan Atradius DSB wordt geïndexeerd. Ook worden er in 2026 en 2027 extra kosten gemaakt voor externe expertise voor het aanbesteden (consultantskosten) van de uitvoering van de ekv. Deze uitvoeringskosten worden middels een desaldering gedekt uit de begrotingsreserve.

Garanties

Schade-uitkering ekv

De begroting wordt meerjarig aangesloten op de raming van ADSB en licht daarmee dicht bij de realisaties van de afgelopen jaren.

Ontvangsten

Storting/onttrekking begrotingsreserve

Zie toelichting onder opdrachten.

Artikel 6 Btw-compensatiefonds

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 22 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6 Btw-compensatiefonds (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerpbegroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	4.481.648	0	4.481.648	10.795	4.492.443	20.718	606	118	0	4.481.648
Uitgaven	4.481.648	0	4.481.648	10.795	4.492.443	20.718	606	118	0	4.481.648
Bijdrage aan medeoverheden	4.481.648	0	4.481.648	10.795	4.492.443	20.718	606	118	0	4.481.648
Bijdragen aan gemeenten	4.042.000	0	4.042.000	3.078	4.045.078	18.623	600	118	0	4.042.000
Bijdragen aan provincies	439.648	0	439.648	7.717	447.365	2.095	6	0	0	439.648
Ontvangsten	4.481.648	0	4.481.648	10.795	4.492.443	20.718	606	118	0	4.481.648

Tabel 23 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
juridisch verplicht	100%
bestuurlijk gebonden	0%
beleidsmatig gereserveerd	0%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0%

Toelichting

Budgetflexibiliteit

De bijdrage van het Rijk ter compensatie van de door decentrale overheden betaalde btw is opgenomen in de Wet op het Btw-compensatiefonds (BCF). De wet bevat de voorwaarden waarbinnen gemeenten en provincies kunnen claimen uit het BCF. Met ingang van 2015 is het BCF geplafonneerd.² Dit plafond groeit jaarlijks mee met de uitkomst van de normeringssystematiek. Als minder geclaimd wordt uit het fonds dan het plafond, dan wordt de ruimte onder het plafond gestort in het Gemeente- en Provinciefonds. Als meer wordt geclaimd uit het fonds dan het plafond, dan wordt het bedrag boven het plafond teruggevorderd uit het Gemeente- en Provinciefonds. Hierdoor zijn het BCF en het Gemeente- en Provinciefonds communicerende vaten.

Verplichtingen, uitgaven en ontvangsten

Als gevolg van overhevelingen van budget van ministeries naar het gemeente- of provinciefonds wordt het geraamde btw-deel van de overheveling in het BCF gestort (meerjarig circa € 32,2 mln.). Gemeentes en provincies kunnen de betaalde btw die verband houdt met de overhevelingen terugvragen bij het BCF. De ontvangsten zijn gelijk aan de uitgaven omdat de terugbetaalde btw-bedragen tevens belastinginkomsten zijn. Een onder- of overschrijding bij het BCF komt ten laste of ten gunste van het gemeente- en provinciefonds.

² Conform afspraken in het financieel akkoord uit 2013 tussen het Rijk en decentrale overheden, zie ook Kamerstukken II 2012-2013, [33 400 B, nr. 7](#).

Artikel 9 Douane

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 24 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 Douane (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerpbe- groting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendem- enten en ISB (2)	Vastgestel- de begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e supplettoire begroting (4)	Stand 1 ^e supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	889.611	0	889.611	20.297	909.908	99.658	95.560	79.709	33.555	895.242
Uitgaven (1) + (2)	889.611	0	889.611	20.297	909.908	99.658	95.560	79.709	33.555	895.242
(1) Apparaatsuitgaven	598.512	0	598.512	- 5.337	593.175	20.823	45.668	27.970	- 3.236	667.138
Personele uitgaven	591.899	0	591.899	- 6.018	585.881	18.600	43.397	25.986	- 1.956	600.396
Eigen personeel	574.589	0	574.589	- 17.382	557.207	9.187	29.063	15.795	- 11.947	584.964
Inhuur externen	16.608	0	16.608	6.579	23.187	5.466	10.591	9.603	9.412	14.612
Overig personeel	702	0	702	4.785	5.487	3.947	3.743	588	579	820
Materiële uitgaven	6.613	0	6.613	681	7.294	2.223	2.271	1.984	- 1.280	66.742
ICT	2.452	0	2.452	- 1.500	952	- 3	0	- 88	- 180	2.314
Bijdrage aan SSO's	0	0	0	1.003	1.003	1.517	1.567	1.503	- 1.041	40.342
Overig materieel	4.161	0	4.161	1.178	5.339	709	704	569	- 59	24.086
(2) Programma- uitgaven	291.099	0	291.099	25.634	316.733	78.835	49.892	51.739	36.791	228.104
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	513	0	513	1.962	2.475	1.916	1.913	1.899	1.881	2.393
Overige bijdrage ZBO's/RWT's	513	0	513	1.962	2.475	1.916	1.913	1.899	1.881	2.393
Bijdrage aan (inter- nationale organisaties	199	0	199	46	245	0	0	0	0	199
Wereld Douane Organisatie	199	0	199	46	245	0	0	0	0	199
Bijdragen vertragsrente EU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bijdrage aan overige (inter)nationale organisaties	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Opdrachten	44.566	0	44.566	28.395	72.961	81.109	51.590	53.545	38.746	71.017
ICT opdrachten	7.273	0	7.273	14.172	21.445	22.482	9.507	6.527	6.528	15.352
Overige opdrachten	37.293	0	37.293	14.223	51.516	58.627	42.083	47.018	32.218	55.665
Bijdrage aan agentschappen	3.572	0	3.572	2.286	5.858	2.865	3.444	3.350	3.219	6.791
Bijdrage overige agentschappen	3.572	0	3.572	2.286	5.858	2.865	3.444	3.350	3.219	6.791
Rente	13.000	0	13.000	- 7.000	6.000	- 7.000	- 7.000	- 7.000	- 7.000	6.000
Belasting- en invorderingsrente	13.000	0	13.000	- 7.000	6.000	- 7.000	- 7.000	- 7.000	- 7.000	6.000
(Schade)vergoeding	141	0	141	- 55	86	- 55	- 55	- 55	- 55	86
(Schade)vergoedingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vergoeding proceskosten	141	0	141	- 55	86	- 55	- 55	- 55	- 55	86
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstu- kken	229.108	0	229.108	0	229.108	0	0	0	0	141.618
Toegerekende uitgaven van Belastingen	229.108	0	229.108	0	229.108	0	0	0	0	141.618
Ontvangsten (3) + (4)	18.709.09 2	0	18.709.09 2	839.740	19.548.83 2	308.669	1.329.609	742.846	1.587.164	22.593.06 0
Programma- ontvangsten (3)	18.708.48 7	0	18.708.48 7	822.740	19.531.22 7	308.673	1.329.616	742.869	1.587.209	22.592.50 0

Tabel 24 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 Douane (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerpbe grotting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendem enten en ISB (2)	Vastgestel de begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
waarvan: Belastingontvangsten	18.475.215	0	18.475.215	820.121	19.295.336	208.263	828.519	740.469	1.584.809	22.568.000
Ontvangsten CBAM	211.172	0	211.172	0	211.172	0	0	0	0	0
Omschrijving	Ontwerpbe grotting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendem enten en ISB (2)	Vastgestel de begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1° supplettoire begroting (4)	Stand 1° supplettoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Bekostiging	500	0	500	0	500	0	0	0	0	500
Doorbelasten kosten vervolgving	500	0	500	0	500	0	0	0	0	500
Rente	17.600	0	17.600	2.400	20.000	2.400	2.400	2.400	2.400	20.000
Belasting- en invorderingsrente	17.600	0	17.600	2.400	20.000	2.400	2.400	2.400	2.400	20.000
Boetes en schikkingen	4.000	0	4.000	219	4.219	0	0	0	0	4.000
Ontvangsten boetes en schikkingen	4.000	0	4.000	219	4.219	0	0	0	0	4.000
Handeling Fee	0	0	0	0	0	98.010	498.697	0	0	0
Handeling Fee	0	0	0	0	0	98.010	498.697	0	0	0
Apparaatontvangste n (4)	605	0	605	17.000	17.605	- 4	- 7	- 23	- 45	560

Tabel 25 Geschatte budgetflexibiliteit¹

	2026
juridisch verplicht	82%
bestuurlijk gebonden	0%
beleidsmatig gereserveerd	18%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0%

¹ De berekende budgetflexibiliteit heeft betrekking op de programma-uitgaven, waarbij de toegerekende uitgaven van Belastingen buiten beschouwing zijn gelaten.

Toelichting

Budgetflexibiliteit

Douane is verantwoordelijk voor de heffing en inning van de Traditionele Eigen Middelen (TEM, invoerrechten) en de tijdige terbeschikkingstelling van deze eigen middelen aan de Europese Commissie (EC). De heffing, inning en terbeschikkingstelling van TEM door de Nederlandse Douane zijn gebaseerd op wetgeving van de EU en is daarmee 100% juridisch verplicht. De bijdrage aan agentschappen betreft met name de bijdrage aan de Rijksrederij van Rijkswaterstaat en is 100% juridisch verplicht vanuit samenwerkingsovereenkomsten.

De bijdrage aan ZBO's en RWT's zijn beleidsmatig gereserveerd. Daarnaast wordt voor een correcte toepassing van de douanewetgeving opdrachten gegeven om ICT-systemen aan te passen. En voor de uitvoering van de Algemene Douanewet geeft Douane opdrachten voor de inkoop van Douane specifieke middelen, bijvoorbeeld speurhonden, detectiesystemen, werktuigen, meldkamervoorzieningen en laboratoria. De post ICT opdrachten is voor 100% juridisch verplicht en de post Overige opdrachten is voor 50% juridisch verplicht en voor de overige 50% beleidsmatig gereserveerd.

Verplichtingen en uitgaven

Het coalitieakkoord «Aan de slag» bevat een taakstelling op de apparaatsuitgaven van de Rijksoverheid (kerndepartementen en uitvoering). De taakstelling bestaat uit een efficiencytaakstellingen een taakstelling gericht op de vernieuwing van de rijksdienst en het versterken van een slagvaardige overheid. De korting voor het ministerie van Financiën wordt naar rato verdeeld. Voor artikel 9 Douane komt dit neer op € 3,5 mln. in 2027, € 7,0 mln. in 2028, €22,9 mln. in 2029 en € 50,1 mln. in 2030 en verder. De taakstelling is verdeeld over verschillende posten.

Nieuwe EU-wetgeving e-commerce (Handling fee)

Vanaf juli 2026 vervalt de huidige de-minimisvrijstelling voor pakketten met een waarde tot € 150 uit derde landen en vanaf november 2026 wordt een uniforme Europese handling fee ingevoerd. Dit is het gevolg van Europese besluitvorming om een gelijk speelveld te creëren en het controlepercentage op e-commerce te waarborgen en verbeteren. Veel bijstellingen op de uitgaven en ontvangsten binnen dit artikel houden verband met deze aangepaste EU-regelgeving. Zo wordt voor de uitvoering van de extra controle op de e-commercestroom in totaal structureel € 100 mln. per jaar beschikbaar gesteld. Deze kosten bevatten onder andere een formatieve uitbreiding, toezichtkosten voor de markttoezichthouders, benodigde IT-middelen, en extra scan- en detectieapparatuur. Tegelijkertijd zal Nederland meer invoerrechten gaan heffen.

Personele uitgaven

De personele uitgaven voor 2026 zijn bijgesteld met – € 6,0 mln. De meest belangrijke en relevante mutaties zijn:

- Een bijstelling vanwege de uitvoeringskosten voor de nieuwe EU-wetgeving e-commerce, zie ook de toelichting hierboven. De kosten voor formatieve uitbreiding bij Douane bedragen € 10,0 mln. in 2026 oplopend naar € 60,1 mln. in 2031. Voor de intensivering van de samenwerking tussen douaneautoriteiten en markttoezichtautoriteiten (MSA's) aan de buitengrens is € 15,2 mln. in 2026 beschikbaar oplopend naar € 24,8 mln. in 2031. Deze middelen worden overgeheveld naar de desbetreffende departementen waar deze MSA's onder vallen.
- Door een meerjarige herijking op de personele uitgaven is een correctie op de budgetstanden verwerkt (- € 14,7 mln. in 2026 en € -17,9 mln. structureel).

Opdrachten

De uitgaven aan opdrachten voor 2026 zijn bijgesteld met € 28,4 mln. De meest belangrijke en relevante mutaties zijn:

- Een bijstelling vanwege de kosten voor de nieuwe EU-wetgeving e-commerce, zie ook de toelichting hierboven. Deze kosten bevatten onder andere de uitbreiding en aanpassing van IT-systemen en scanplatforms (€ 18,1 mln. in 2026 oplopend naar € 27,3 mln. in 2031).
- Er is € 17,0 mln. aan het budget van 2026 toegevoegd voor de aanschaf van scan- en detectiematerialen.
- Van 2026 wordt in totaal € 17,0 mln. geschoven naar 2027 op basis van de geplande uitgaven voor scan- en detectiemateriaal.
- Door een meerjarige herijking op de begrotingspost opdrachten is een correctie op de budgetstanden verwerkt (€ 9,4 mln. in 2026 en € 9,2 mln. structureel).

Rente

De uitgavenraming van de belasting- en invorderingsrente wordt geactualiseerd naar aanleiding van de realisatiecijfers uit 2025.

Ontvangsten

Belastingontvangsten

Dit betreft de belastingontvangsten die geheven en geïnd worden via de Douanesystemen. Het gaat om invoerrechten, accijnzen, verbruiksbelasting en een deel van de omzetbelasting. In de Voorjaarsnota 2026 worden de mutaties van de belastingontvangsten toegelicht in hoofdstuk 6 Inkomsten en uitgesplitst in bijlage 5 Belasting- en premieontvangsten. Een aansluiting van de belastingontvangsten van hoofdstuk IX met de Voorjaarsnota 2026 is te vinden onder de toelichting van artikel 1 Belastingen.

Rente

De ontvangstenraming van de belasting- en invorderingsrente wordt geactualiseerd naar aanleiding van de realisatiecijfers uit 2025.

Nieuwe EU-wetgeving e-commerce (Handling fee)

De ontvangsten vanuit de Europese Handling fee worden geraamd op € 596,7 mln. in totaal. Deze ontvangsten worden volledig ingezet ter dekking van de uitvoeringskosten van de extra controle op de e-commercestroom binnen de meerjarenperiode.

Apparaatsontvangsten

De apparaatsontvangsten in 2026 worden met € 17 mln. verhoogd vanwege een verwachte subsidie vanuit de Europese Unie voor de aanschaf van scan- en detectieapparatuur door de Douane.

Tabel 27 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
juridisch verplicht	95,5%
bestuurlijk gebonden	0,0%
beleidsmatig gereserveerd	4,5%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0,0%

Toelichting

Budgetflexibiliteit

De programma-uitgaven zijn overwegend gerelateerd aan de compensatie voor de gedupeerden van de problemen bij toeslagen. Deze uitgaven zijn voor circa 95,5% juridisch verplicht doordat regelingen zijn verankerd in wetgeving of anderszins bindende afspraken die contractueel zijn vastgelegd.

Verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven

De bijstelling van het budget voor personele uitgaven kent verschillende redenen. De belangrijkste zijn:

- De raming van de Hersteloperatie is herijkt op basis van de actuele inzichten in de ontwikkelingen binnen Toeslagen Herstel. Hiermee wordt het personeelsbudget bijgesteld vanuit de niet bestede middelen 2025, de Aanvullende Post en herschikkingen binnen artikel 13. Dit leidt onder andere tot een verhoging van het budget voor eigen personeel in 2026 (€ 83,5 mln.) en een verhoging in 2027 en 2028 (respectievelijk € 60,4 mln. en € 10,5 mln.). De herijking leidt tot een verlaging van het budget voor externe inhuur in 2026 (€ 101,6 mln.) en 2027 (€ 38,8 mln.).
- Voor de dekking van de uitvoeringskosten van het nieuwe financieringsstelsel kinderopvang (NFKO) is een beroep gedaan op gereserveerde middelen op de Aanvullende Post. Hiervoor wordt € 28,3 mln. toegevoegd in 2027, € 27,6 mln. in 2028 en € 12 mln. in de jaren erna.
- Binnen het reguliere budget van Dienst Toeslagen vindt een overheveling plaats vanuit andere departementen, om conform gemaakte afspraken bij te dragen aan het budgettaire tekort (€ 16,5 mln. in 2027 en € 13,0 mln. structureel).

Materiële uitgaven

De bijstelling van de materiële uitgaven wordt voornamelijk veroorzaakt door een structurele verrekening tussen de Belastingdienst en Toeslagen. Voor de verrekening van uitgaven voor werkplek, automatisering, huisvesting en documentaire informatievoorziening werd voorheen uitgegaan van standaardtarieven en worden voortaan de werkelijke tarieven en uitgaven gebruikt.

Opdrachten

Er vinden meerdere wijzigingen plaats op het budget van opdrachten:

- De niet bestede middelen 2025, de reservering op de Aanvullende Post en herschikkingen binnen artikel 13 worden ingezet om het budget van opdrachten te verhogen met € 146,9 mln. in 2026, € 185,8 mln. in 2027 en € 38,7 mln. in 2028 voornamelijk voor de uitvoeringskosten voor de forfaitaire routes van aanvullende schade.
- Er vindt in 2026 een budgetoverheveling van € 47,9 mln. plaats naar de Belastingdienst voor de uitvoering van werkzaamheden voor de aanvullende schaderoutes.

Bijdrage aan medeoverheden

De niet bestede middelen 2025 enerschikkingen binnen artikel 13 worden ingezet voor de brede hulp door gemeenten via de SPUK.

(Schade)vergoeding

De raming van de Hersteloperatie is herijkt op basis van actuele inzichten in de ontwikkelingen binnen Toeslagen Herstel, waaronder de aanvullende schade en de SPUK brede ondersteuning. Als gevolg van de herijking worden de begrote compensatie- en hersteluitgaven bijgesteld door middel van erschikkingen binnen het herstelbudget, de reservering op de Aanvullende Post, en niet bestede middelen 2025. Tot slot vindt er een wijziging plaats in het kasritme van de herstelmiddelen. Het betreft een verschuiving van circa € 348,2 mln. vanuit 2027 en 2028 naar 2026 (€ 93,4 mln.), 2029 (€ 197,3 mln.) en 2030 (€ 57,5 mln.). Het budget in 2029 en 2030 is voornamelijk bestemd voor de brede ondersteuning door gemeenten. De middelen vanaf 2028 zijn bedoeld voor aanvullende schade voor ex-partners.

De bijstellingen leiden tot een verhoging van het herstelbudget op (schade)vergoedingen in 2026 (€ 259,4 mln.) en tot een verlaging in 2027 en 2028 (respectievelijk € 96,7 mln. en € 313.9 mln.). Het integrale overzicht van de financiële stand van zaken van de Hersteloperatie Toeslagen en de voortgang per compensatieregeling is te vinden in de voortgangsrapportage Hersteloperatie Toeslagen.

4 Beleidsartikelen Nationale Schuld (IXA)

Artikel 11 Financiering staatsschuld

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 28 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 Financiering staatsschuld (bedragen x € 1 mln.)										
Omschrijving	Ontwerp begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletore begroting (4)	Stand 1 ^e suppletore begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	37.622	0	37.622	190	37.812	119	640	887	1.045	40.709
Uitgaven	37.622	0	37.622	190	37.812	119	640	887	1.045	40.709
Opdrachten	24	0	24	2	26	1	1	1	1	23
Overige kosten	24	0	24	2	26	1	1	1	1	23
Rente	8.763	0	8.763	-32	8.731	388	639	874	1.041	17.463
Rente vaste schuld	7.686	0	7.686	- 449	7.237	-453	-273	-110	3	14.678
Rente vlottende schuld	1.077	0	1.077	417	1.494	841	912	984	1.038	2.785
Voortijdige beëindiging schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rente derivaten lang	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rente derivaten kort	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voortijdige beëindiging derivaten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen	28.835	0	28.835	220	29.055	-270	0	12	3	23.223
Aflossing vaste schuld	28.835	0	28.835	220	29.055	-270	0	12	3	23.223
Mutatie vlottende schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	85.354	0	85.354	- 6.838	78.516	12.044	-1.954	2.266	-1.391	55.518
Rente	20	0	20	0	20	0	0	0	0	10
Rente vlottende schuld	20	0	20	0	20	0	0	0	0	10
Voortijdige beëindiging schuld	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rente derivaten lang	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voortijdige beëindiging derivaten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen	85.334	0	85.334	- 6.838	78.496	12.044	-1.954	2.266	-1.391	55.508
Uitgifte vaste schuld	85.334	0	85.334	- 35.334	50.000	12.044	-1.954	2.266	-1.391	55.508
Mutatie vlottende schuld	0	0	0	28.496	28.496	0	0	0	0	0

Tabel 29 Geschatte budgetflexibiliteit		2026
juridisch verplicht		99,94%
bestuurlijk gebonden		0%
beleidsmatig gereserveerd		0,06%
nog niet ingevuld/vrij te besteden		0%

Toelichting

Budgetflexibiliteit

De beleidsmatige ontvangsten en uitgaven met betrekking tot de algemene doelstelling bestaan uit renteontvangsten en -betalingen als gevolg van transacties op de geld- en de kapitaalmarkt. Omdat de verplichtingen voornamelijk voortvloeien uit de in het verleden opgebouwde schuld is de budgetflexibiliteit voor dit artikel zeer gering. De uitgaven zijn voor 99,94% als juridisch verplicht aan te merken. Enkele overige kosten zoals advieskosten (circa € 22 mln. structureel) zijn niet juridisch verplicht.

Aangezien de (betalings)verplichtingen van de aangegane staatsschuld voortvloeien uit beleids- en bedrijfsvoeringsuitgaven die ten laste van andere begrotingen komen, heeft een verplichtingenbenadering (als begrotingsstelsel) voor de begroting van Nationale Schuld noch uit het oogpunt van budgettaire beheersing, noch uit het oogpunt van budgetrecht meerwaarde ten opzichte van het kasstelsel. Om die reden is in de Comptabiliteitswet 2016 bepaald dat voor de uitgaven ten laste van de begroting van Nationale Schuld de verplichtingen in een jaar gelijkgesteld mogen worden aan de uitgaven in dat jaar.

Verplichtingen en uitgaven

Rente

Rente vaste schuld

In het financieringsplan 2026 is opgenomen dat er in 2026 minder vaste schuld wordt uitgegeven dan waarmee rekening werd gehouden in de begroting. Als gevolg hiervan nemen de rentelasten op de vaste schuld in het lopende begrotingsjaar en in latere jaren af. Daarentegen nemen de rentelasten op de vaste schuld toe vanwege de hogere lange rekenrentes zoals geraamd in het CEP en de neerwaartse bijstelling van het geraamde kassaldo. Per saldo neemt de raming van de rentelasten op de vaste schuld in de jaren 2026 tot en met 2029 af en in het jaar 2030 licht toe. De mutatie in 2031 betreft voornamelijk de extrapolatie van de basisstand.

Rente vlottende schuld

In het financieringsplan 2026 is opgenomen dat er in 2026 meer vlottende schuld wordt uitgegeven dan waarmee rekening werd gehouden in de begroting. Als gevolg hiervan neemt de omvang van de vlottende schuld in 2026 en in latere jaren toe. In combinatie met de naar boven bijgestelde raming van de korte rekenrente in het CEP leidt dit tot hogere rentelasten op de vlottende schuld. Dit effect wordt echter enigszins gedempt door de bijstelling van het kassaldo. In de mutatie in 2031 is ook de extrapolatie van de basisstand verwerkt.

Leningen

Aflossing vaste schuld

Vanwege de vervroegde aflossing van vaste schuld in 2025 en 2026 wordt er in 2026 meer vaste schuld afgelost en wordt er in 2027 minder vaste schuld afgelost. Vanwege de uitgifte van een nieuwe staatsobligatie in 2026 zal er in 2031 een additioneel bedrag van € 8,2 mld. moeten worden afgelost. In de mutatie in 2031 is ook de extrapolatie van de basisstand verwerkt.

Ontvangsten

Leningen

Uitgifte vaste schuld

In het financieringsplan 2026 is opgenomen dat er in 2026 minder vaste schuld wordt uitgegeven dan waarmee rekening werd gehouden in de begroting. Verder wordt het bijgestelde kassaldo vanaf 2027 opgevangen met een wijziging in de uitgifte van vaste schuld. Het bijgestelde kassaldo leidt tot een cumulatieve toename in de periode 2027 tot en met 2031. Ten behoeve van de aflossing van een nieuw uitgegeven staatsobligatie zal er in 2031 additionele vaste schuld worden uitgegeven. In de mutatie in 2031 is ook de extrapolatie van de basisstand verwerkt.

Mutatie vlottende schuld

In het financieringsplan 2026 is opgenomen dat er in 2026 meer vlottende schuld wordt uitgegeven dan waarmee rekening werd gehouden in de vastgestelde begroting. Verder wordt het bijgestelde kassaldo in het lopende begrotingsjaar opgevangen met een mutatie van de vlottende schuld. Per saldo leidt dit tot een toename van € 28,5 mld. in de mutatie van de vlottende schuld in 2026.

Artikel 12 Kasbeheer

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 30 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 12 Kasbeheer (bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving	Ontwerp begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletore begroting (4)	Stand 1 ^e suppletore begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	4.826	0	4.826	458	5.283	442	551	733	955	9.019
Uitgaven	4.826	0	4.826	458	5.283	442	551	733	955	9.019
Rente	2.126	0	2.126	458	2.583	442	551	733	955	6.319
Rente kasbeheer	2.126	0	2.126	458	2.583	442	551	733	955	6.319
Uitgaven bij voortijdige beëindiging (hoofdsom)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen	2.700	0	2.700	0	2.700	0	0	0	0	2.700
Verstrekke leningen	2.700	0	2.700	0	2.700	0	0	0	0	2.700
Mutaties in rekening-courant en deposito's	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties in rekening courant en deposito	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	12.430	0	12.430	3.406	15.836	1.115	2.528	4.720	6.319	24.336
Rente	218	0	218	-15	203	-16	-10	-4	1	444
Rente kasbeheer	218	0	218	-15	203	-16	-10	-4	1	444
Voortijdige beëindiging binnen kasbeheer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Leningen	1.420	0	1.420	4	1.424	19	2	-22	-45	1.778
Ontvangen aflossingen	1.420	0	1.420	4	1.424	19	2	-22	-45	1.778
Mutaties in rekening-courant en deposito's	10.792	0	10.792	3.417	14.209	1.112	2.536	4.747	6.363	22.114
Mutaties in rekening courant en deposito's	10.792	0	10.792	3.417	14.209	1.112	2.536	4.747	6.363	22.114

Tabel 31 Geschatte budgetflexibiliteit

	2026
juridisch verplicht	100%
bestuurlijk gebonden	0%
beleidsmatig gereserveerd	0%
nog niet ingevuld/vrij te besteden	0%

Toelichting

Budgetflexibiliteit

De uitgaven en ontvangsten op dit artikel zijn voor 100% als juridisch verplicht aan te merken. Alle rentelasten en -baten zijn juridisch verplicht omdat deze volgen uit de leningen, deposito's en rekening-courant-tegoeden die deelnemers in de schatkist aanhouden. De andere uitgaven en ontvangsten volgen ook uit de toename of afname van de middelen die door deelnemers in de schatkist worden aangehouden of uit de schatkist worden geleend.

Verplichtingen en uitgaven

Rente

Rente kasbeheer

De raming van de rentelasten uit hoofde van het kasbeheer is structureel naar boven bijgesteld. Deze bijstelling is gebaseerd op de verwachting dat met name de sociale fondsen meer middelen zullen aanhouden op hun rekeningen-courant. Vanwege de naar boven bijgestelde raming van de korte rekenrente in het CEP nemen deze rentelasten verder toe. In de mutatie in 2031 is ook de extrapolatie van de basisstand verwerkt.

Ontvangsten

Rente

Rente kasbeheer

Als gevolg van het bijwerken van de realisaties van verstrekte leningen en het bijwerken van de rekenrente zoals geraamd in het CEP is de raming van de rentebaten uit hoofde van het kasbeheer bijgesteld.

Leningen

Ontvangen aflossingen

Als gevolg van het bijwerken van de realisaties van verstrekte leningen is de raming van de te ontvangen aflossingen bijgesteld. Deze leningen worden binnen het schatkistbankieren verstrekt aan agentschappen en rechtspersonen met een wettelijke taak.

Mutaties in rekening courant en deposito's

Mutaties in rekening courant en deposito's

Uit de actualisatie van de raming van uitgaven en ontvangsten van de sociale fondsen volgt dat deze fondsen naar verwachting structureel meer middelen zullen aanhouden in de schatkist dan waarmee rekening werd gehouden bij de begroting.

5 Niet-beleidsartikelen

Artikel 8 Apparaat

Tabel 32 Apparaatsuitgaven (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastgeste- de begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletoire begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	427.233	0	427.233	36.433	463.666	23.605	19.991	7.984	- 7.127	388.378
Uitgaven	427.233	0	427.233	36.433	463.666	23.605	19.991	7.984	- 7.127	388.378
Personele uitgaven	290.993	0	290.993	5.047	296.040	4.632	3.290	- 3.196	- 13.883	260.807
Eigen personeel	276.366	0	276.366	- 1.192	275.174	5.511	4.169	- 2.073	- 12.353	251.223
Inhuur externen	13.425	0	13.425	6.241	19.666	- 878	- 878	- 1.090	- 1.453	8.457
Overig personeel	1.202	0	1.202	- 2	1.200	- 1	- 1	- 33	- 77	1.127
Materiële uitgaven	136.240	0	136.240	31.386	167.626	18.973	16.701	11.180	6.756	127.571
ICT	22.641	0	22.641	4.505	27.146	1.840	1.840	1.283	504	21.712
Bijdrage aan SSO's	46.017	0	46.017	15.446	61.463	13.294	12.083	10.888	9.225	54.582
Overig materieel	67.582	0	67.582	11.435	79.017	3.839	2.778	- 991	- 2.973	51.277
Ontvangsten	60.120	0	60.120	3.256	63.376	3.000	3.000	2.334	- 745	58.681
Apparaatontvangsten	60.120	0	60.120	3.256	63.376	3.000	3.000	2.334	- 745	58.681

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Het coalitieakkoord «Aan de Slag» bevat een taakstelling op de apparaatsuitgaven van de Rijksoverheid, zowel kerndepartement als uitvoeringsorganisaties. De korting bestaat uit een efficiencytaakstelling (maatregel 61 uit het CA) en een korting gericht op de vernieuwing van de rijksdienst en het versterken van een slagvaardige overheid (maatregel 62 uit het CA). De korting is rijksbreed naar rato van de apparaatsuitgaven. In deze suppletoire begroting wordt de korting naar rato doorverdeeld. Voor Artikel 8 'Apparaat' komt dit neer op € 8,7 mln. in 2029 en € 21,2 mln. voor 2030 en verder. De korting is verdeeld over de verschillende uitgaven- en ontvangstenposten.

Materiële uitgaven

- In 2026 zijn er circa € 4,5 mln. aan hogere uitgaven voor diverse platforms voor ICT beheer en innovatie.
- In 2026 is € 10,8 mln. beschikbaar voor tariefstijgingen bij het Rijksvastgoedbedrijf en SSO's voor zover die uitgaan boven de loonprijscompensatie, en ter dekking van een hogere afname van producten en diensten van het Shared Service Centre ICT en de Rijkorganisatie voor Informatiehuishouding (RVIHH).
- Er zijn middelen beschikbaar in 2026 en 2027 voor tekorten bij inkoopcategorie Vakliteratuur (€ 8,6 mln.).

Artikel 10 Nog onverdeeld

Tabel 33 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Ontwerp- begroting 2026 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendem- enten en ISB (2)	Vastgeste- de begroting 2026 (3)=(1)+(2)	Mutaties 1 ^e suppletoir e begroting (4)	Stand 1 ^e suppletoir e begroting (5)=(3)+(4)	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030	Mutatie 2031
Verplichtingen	31.428	0	31.428	74.149	105.577	52.245	34.235	32.203	33.546	90.769
Uitgaven	31.428	0	31.428	74.149	105.577	52.245	34.235	32.203	33.546	90.769
Nog te verdelen	31.428	0	31.428	74.149	105.577	52.245	34.235	32.203	33.546	90.769
Loonbijstelling	0	0	0	25.787	25.787	25.050	24.159	24.050	23.956	23.970
Prijsbijstelling	0	0	0	58.407	58.407	56.646	28.275	22.993	22.920	21.178
Nog te verdelen	31.428	0	31.428	-10.045	21.383	-29.451	-18.199	-14.840	-13.330	45.621
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Nog te verdelen

Loonbijstelling

De loonbijstelling 2026 voor de Financiënbegroting wordt ontvangen (€ 25,8 mln. in 2026 en € 24,0 mln. structureel). De loonbijstelling wordt in het volgende begrotingsstuk naar rato doorverdeeld over de artikelen waar loonbijstelling van toepassing is.

Prijsbijstelling

De prijsbijstelling 2026 wordt toegevoegd aan de Financiënbegroting (€ 58,4 mln. in 2026 en € 21,2 mln. structureel). De prijsbijstelling wordt in het volgende begrotingsstuk doorverdeeld naar de artikelen waar prijsbijstelling van toepassing is.

Nog te verdelen

Voor diverse problematiek worden nog onverdeelde middelen op artikel 10 (per saldo circa € 10 mln. in 2026 en € 13 mln. structureel) ingezet. Het gaat hierbij met name om tariefstijgingen van Shared Service Organisaties en het Rijksvastgoedbedrijf en prijsstijgingen van ICT. Ook wordt de eindejaarsmarge toegevoegd en vervolgens verdeeld over het apparaatsartikel en beleidsartikelen.